

א וידבר יי' אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו'. רפי אלעזר פתח, זאת תורת העולה היא העולה וגו'. האי קרא בכנסת ישראל אוקימנא, דהיא סלקא ומתחברא במלפא קדישא בזווגא שלים.

ב היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'. ת"ח, פיון דעאל ליליא, ותרעין סתימין, דינין תפאין מתערין בעלמא, ואזלין ושאטין, חמרי ואתגני וכלבי. חמרי הא אוקימנא, וכלבי ואתגני, לא שאטן ולא אזלין, אלא בהו עבדי חרשיא לבני נשא. פגון בלעם, ואוקמוה. פדין כל בני עלמא ניימין, ומזבח תפאה דלכר אתוקד.

ג בפלגות ליליא, אתער רוח צפון, ומההוא מזבח תפאה, נפיק שלהובא דאשא, ותרעין אתפתחו, ודינין תפאין אתפנשו בנוקביהו, וההוא שלהובא אזיל ושאט, ותרעין דג"ע אתפתחו, עד דדמטי ההוא שלהובא, אתפלג לכמה סטרין דעלמא, ועאל * תחות גדפוי דתרנגולא וקארי.

ד פדין קב"ה אשתכח בין צדיקייא, וכ"י משבחת ליה לקב"ה, עד

חלופי גרסאות

א ליג נפיק. ב מוסיף דמטי צפרא.

מסורת הזהר

ב (ויקרא ו) פקודי קיג צ"ע.

הסולם

מאמר

מוקדה על המזבח כל הלילה
כל בני העולם, ומזבח התחתון שמבחוץ, שהוא מלכות בעת שמלאה בדינים, שורף.

ג בפלגות ליליא אתער וכו': כחצות לילה, מתעורר רוח צפון, ומזבח ההוא התחתון, ממלכות, יוצא שלהבת אש, והשערים נפתחים, ודינים תחתונים דהיינו דינים דנוקבא, מתקבצים בנוקביהם, ואותו שלהבת הולכת ומשוטטת, ושערי גן עדן נפתחים. עד ששלהבת ההיא מגעת ומתחלק לכמה צדדי העולם, ונכנס תחת כנפי התרנגול, וקורא. (וכבר נתבאר כל זה בפרשת ויקהל אות כ"א ע"ש).

ד פדין קב"ה אשתכח וכו': אז הקב"ה נמצא בין הצדיקים, וכנסת ישראל משבחת אל הקב"ה, עד שבא הבוקר. כיון שבא הבוקר, נמצאים מספרים בסוד אחד זה עם זה. שה"ט משמורה

א וידבר ה' אל משה וגו': וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר דבר וגו' כי תבואו אל הארץ וגו'. ר' אלעזר פתח, זאת תורת העולה היא העולה וגו'. מקרא זה בכנסת ישראל העמדנו, שהיא עולה ומתחברת במלך הקדוש בזווג שלים.

ב היא העולה וגו' כל הלילה וגו': בוא וראה, כיון שבא הלילה, והשערים סתומים, דינים תחתונים מתעוררים בעולם, והולכים ומשוטטים חמורים, ואתונות וכלבים. חמורים, הרי העמדנו, שמשמרה ראשונה חמור נוער (כנ"ל בא אות קצ"ח) וכלבים ואתונות, אינם משוטטים ואינם הולכים, אלא בהם עושים כשפים לבני אדם. כגון בלעם, שרכב על אתונו. והעמדנו (להלן פרשת בלק אות שצ"ט). אז ישנים

(דפרי"ך דף ק"ז ע"ב * דף ק"ח ע"א)

ב

בהר

דָּאָתִי צַפְרָא. כִּינּוּן דָּאָתִי צַפְרָא, אֲשֶׁתְּכֹחוּ^א מִשְׁתַּעֲזֵן בְּרִזָּא תְנָא. וְאִית לָהּ נְיִיחָא
בְּבַעְלָהּ. הַה"ד, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כָּל הַלַּיְלָה וְגו'. עַד הַבִּקְרָה, דְּהָא בְּצַפְרָא
דִּינִין וְשִׁלְהוּבִין^ב אֲשֶׁתְּכֹחוּ, וְכַדִּין אֲתַעַר אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא, וְנְיִיחָא הוּא דְכֻלָּא.
ה) ת"ת, כִּינּוּן דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, לֹא אֲשֶׁתְּכֹחוּ בָּהּ דִּינִין פְּתָאִין,
וּכ"י תוֹת בָּהּ בְּנְיִיחָא, עַל פְּנֵי דְכְרוּבִים. כְּמָה דְאַתְמַר, דְּכַתִּיב, צַדֵּק יִלִּין בָּהּ.
כַּדִּין הוֹת לָהּ נְיִיחָא מְכָלָא. דְּהָא יִשְׂרָאֵל לֹא נְיִימִין, עַד דְּמַקְרִיב קַרְבָּנָא דְּבִין
הַעֲרַבִים, וְאַסְתְּלִיקוּ דִּינִין. וְעוֹלָה הוּא אֲתוּקָד עַל מִדְבַּחָא, וְכַדִּין הוּא לָהּ נְיִיחָא
מְכָלָא, וְלֹא אֲשֶׁתְּכֹחַ אֲלֵא אֲתַתָּא בְּבַעְלָהּ, הַה"ד כִּי תְבֹאוּ וְגו' וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ,
נְיִיחָא וְדָאִי. וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שַׁבַּת לִי, שַׁבַּת לִי מִמֶּשׁ.
ו) תו פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר, ב) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגו'.
כַּגִּין דְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל ה' דְּאַתְגָּזֵר, דְּאִית בֵּיהּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא, אִית לִיהּ נְיִיחָא
בְּשִׁמְטָה. דְּהָא דִּילִיָּהּ הוּא הַהוּא שְׁמֵטָה, לְנְיִיחָא בֵּיהּ. וְדָא אֶקְרִי שַׁבַּת הָאָרֶץ,
וְדָאִי חִירוּ אִית בָּהּ. נְיִיחָא בָּהּ, כְּמָה דְשַׁבַּת נְיִיחָא הוּא דְכֻלָּא, הִכִּי נְמִי שְׁמֵטָה
נְיִיחָא דְכֻלָּא, נְיִיחָא הוּא דְרוּחָא וְגוּפָא.
ז) ת"ת, ה' נְיִיחָא הוּא דְעֵלְאִי וְתַתָּאִי. בְּג"כ, ה' עֲלָאָה, ה' תַּתָּאָה. נְיִיחָא

מסורת הזהר
ג) (ישעיה א) ספרא דצניעותא יש צ"צ. ד) ח"ג קת. ה) (שמות כא) משפטים ב צ"ב.
ד) (ישעיה א) ספרא דצניעותא יש צ"צ. ד) ח"ג קת. ה) (שמות כא) משפטים ב צ"ב.
ה) (ישעיה א) ספרא דצניעותא יש צ"צ. ד) ח"ג קת. ה) (שמות כא) משפטים ב צ"ב.
ה) (ישעיה א) ספרא דצניעותא יש צ"צ. ד) ח"ג קת. ה) (שמות כא) משפטים ב צ"ב.

הסולם

מִשְׁמֹרָה שְׁלִישִׁית אִשָּׁה מִסְפֹּרֶת עִם בַּעְלָהּ. וְיֵשׁ
לָהּ מְנוּחָה בְּבַעְלָהּ. ז"ש עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח
כָּל הַלַּיְלָה וְגו'. שְׂכַל הַלַּיְלָה שׁוֹרְפֹת בְּדִינִים
שְׁלָה, עַד הַבִּקְרָה, כִּי בְבוֹקֵר, הַדִּינִים וְהַלְהַבּוֹת
נִשְׁקָטִים. וְאִז מִתְעוֹרֵר אַבְרָהָם, שְׁהוּא חֹסֵד,
כַּעֲלוֹם. הוּא נַחַת לְכָל.
ה) ת"ח כִּינּוּן דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל וְכו': בּוּא
וְרָאָה כִּינּוּן שְׁנַכְסֵנוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ, לֹא נִמְצְאוּ
בָּהּ דִּינִים תַּחְתּוֹנִים, דִּינִים דְּנֻקְבָא, וְכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא הַמְלֻכּוֹת, הִיתָה בְּנַחַת עַל כְּנַפֵּי
הַכְּרוּבִים, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ, שְׁכַתוּב, צַדֵּק יִלִּין בָּהּ,
אִז הִיתָה לָּהּ נַחַת מְכָל. כִּי יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁנֹו עַד
שֶׁהַקְּרִיבוּ הַקְּרִבָּן דְּבִין הָעֲרָבִים וְנִסְתַּלְקוּ הַדִּינִים.
וְהַעוֹלָה הִיתָה נִשְׁרַפַת עַל הַמְזֻבַּח, וְאִז הִיתָה לָּהּ
נַחַת מְכָל, וְלֹא נִמְצָא אֲלֵא אִשָּׁה בְּבַעְלָהּ. ז"ש
כִּי תְבֹאוּ וְגו'. וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ. מְנוּחָה וְדָאִי.
בְּלִי דִינִים. וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שַׁבַּת לָהּ. הִינּוּ שַׁבַּת
לָהּ מִמֶּשׁ. בְּלִי דִינִים כְּלָל.
ו) תו פְּתַח ר' אֶלְעָזָר וְכו': עוֹר פְּתַח
ר"א, כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגו'.
מִשּׁוּם שְׂכַל בֶּן יִשְׂרָאֵל שְׁנִמּוֹל יֵשׁ בּוֹ רוּשֵׁם
(דְּפוּרִי דְּף ק"ח ע"א)

חלופי גרסאות
ג ל"ג עד הבקר, ד אשתכחו, ה ל"ג דאתגזר.
ה) (ישעיה א) ספרא דצניעותא יש צ"צ. ד) ח"ג קת. ה) (שמות כא) משפטים ב צ"ב.
ה) (ישעיה א) ספרא דצניעותא יש צ"צ. ד) ח"ג קת. ה) (שמות כא) משפטים ב צ"ב.
ה) (ישעיה א) ספרא דצניעותא יש צ"צ. ד) ח"ג קת. ה) (שמות כא) משפטים ב צ"ב.

בהר

ג דעלאין, נייחא דתתאין. ה' עלאה, שבע שנים שבע פעמים. ה' תתאה, שבע שנים בלחודיהו. דא שמטה, ודא יובלא.

ח וכד מסתפלין מלי פלא חד. בג"כ ושבתה הארץ, ביהוה נייחא דארעא, אצטריכו עבדין נייחא. ובג"כ, ובשביעית יצא לחפשי חנם. חנם, מהו חנם. דלא יחייב למאריה כלום.

ט אלא דא רזא, הקא אוליפנא, פתיב וזכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, בלא ברכה. דלא הוה עלנא במצרים עול דלעילא. ת"ח, עבדין פטורין מעול מלכותא דלעילא, וע"ד פטורין מן המצות. מאי עול מלכות שמים. אלא, פהאי תורא דתתבין עליה עול בקדמיתא, בגין לאפקא מניה טב לעלמא. ואי לא קביל עליה ההוא עול, לא עביד מדי. ה"נ אצטריף ליה לב"נ לקבלא עליה עול בקדמיתא, ולבתר דיפלוח ביה בכל מה דאצטריף. ואי לא קביל עליה האי בקדמיתא, לא ייכול למפלוח.

י הה"ד עבדו את יי' ביראה. מהו ביראה. כד"א (י) ראשית חקמה יראת יי'. ודא מלכות שמים. ובגין כף עול מלכות שמים. וע"ד האי בקדמיתא י הוא דכלא. מאן אוכת. תפלה, בקדמיתא של יד. בגין דבהאי עייל לשאר קדושה. ואי האי לא אשתכח לגביה, לא שריא ביה קדושה לעילא, בג"כ (יא) בזאת יבא אהרן אל הקדש וגו' פתיב.

יא והאי עול לא שריא, במאן דאיהו כפית ופאתרא. וע"ד עבדין

חלופי גרסאות
1 ל"ג הוא, ז באורחא.

מסורת הזהר
(1) (במדבר יא.) ז (תהלים ב) ויחי קצט צ"א. ח (שם קיא) משפטים קס צ"ו. ט (ויקרא טז) נח ק צ"א.

הסולם

מאמר
ה' עלאה נייחא דעלאין, שאינה נמשכת לתחתונים, ה' תתאה נייחא דתתאין, שמן המלכות מקבלים התחתונים.
ח וכד מסתפלין מלי וכו': וכשמסתכלים בהדברים הכל אחד. כי המוחין דיובל שהיא בינה מאירים בשמטה שהיא מלכות. משום זה כתוב, ושבתה הארץ. כי במנוחת הארץ, צריכים עבדים להיות במנוחה, ומשום זה, ובשביעית יצא לחפשי חנם. מהו חנם. היינו שאינו נותן כלום לאדונו.
ט אלא דא רזא וכו': אמנם זהו סוד. וכך למדנו, כתוב, זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. היינו חנם בלי ברכה, שלא היה עלינו במצרים עול שלמעלה. בוא וראה, עבדים פטורים מעול מלכות שלמעלה, וע"כ פטורים מן המצות. מהו עול מלכות שמים. הוא כאותו השור שנותנים עליו תחילה עול כדי לעבוד עמו, ולהוציא ממנו טוב לעולם, ואם אינו מקבל עליו עול ההוא, אינו עושה כלום. כך (דפו"י דף ק"ח ע"א)

עול מלכות שמים
צריך האדם לקבל עליו עול מלכות שמים בתחילה, ואח"כ יעבוד בו כל מה שצריך, ואם אינו מקבל עליו עול הוה תחילה, אינו יכול לעבוד.
י הה"ד עבדו את וכו': ו"ש, עבדו את ה' ביראה. מהו ביראה. הוא כש"א, ראשית חכמה יראת ה', וזו היא, מלכות שמים. כי המלכות נקראת יואה. ומשום זה, הוא עול מלכות שמים. וע"כ זה הוא תחילת הכל. כי המלכות היא ספירה ראשונה ממטה למעלה. מי מוכיח זה. הוא מה שאנו מניחים תפלה של יד תחילה, שה"ס מלכות, ואח"כ תפלה של ראש, שה"ס ז"א. משום שבמלכות נכנס לשאר הקדושה. ואם זו אינה נמצאת אצלו, אינו שורה בו קדושה שלמעלה. משום זה כתוב, בזאת יבא אהרן אל הקדש.
יא והאי עול לא וכו': ועול הזה אינו שורה במי שהוא קשור באחר, וע"כ עבדים פטורים מן עול מלכות שמים, משום שהם קשורים

ד

בהר

" פטורין מעול מלכות שמים. ואי מהאי עול פטורין, מפל שאר פטורין. דהא שאר לא שריא עליה דב"נ, עד דאשפתח גביה בהאי עול. ובג"כ הוה אכלי ישראל במצרים חנם. אוף הקא יצא לחפשי חנם. דהא עבדא תוה, וכל מה דעביד, חנם הוא, בלא עול מלכות שמים. ואע"ג דחנם הוה עובדוהי יצא לחפשי, ויהא ליה נייחא.

יב) לבתר דאיהו בחירו, ואשפתח ביה נייחא, זקבין עליה עול, מההוא אתר דאפיק ליה לחירו. ואי ב"נ יסרב למיפק לחירו, כד"א ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני וגו'. הא ודאי פגים ליה להאי אתר, דשביק עול מלכותא דלעילא, ונטיל עול דמאריה. ועל דא מה פתיב, והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו'. והגישו אדוניו אל האלהים סתם. לגבי ההוא אתר דפגים ליה דה"נ אלהים אקרי.

יג) ולאן אתר יתקריב לגביה. אל הדלת או אל המזוזה. בגין דהאי אתר פתחא הוא דלעילא, ומזוזה אקרי, והא אתמר. וכיון דאיהו אכיון לאפגמא להאי אתר, ההוא פגימו אשתאר בהדיה ביה בגופיה יתה"ד, ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם. יתהי עבדא תחות רגלוי דמאריה, עד שתא דיובלא.

יד) את אזנו אמאי. הא אוקמוה. אבל שמיעה תלי בהאי אתר, עשיה לעילא. ובגין דישראל פד קריבו לטורא דסיני, והוה ברחימו דלביהו לאתקרבא לקב"ה, אקדימו עשיה לשמיעה, דהא שמיעה בקדמיתא, ולבתר עשיה. שמיעה

חלופי גרמאות

ח ל"ג מן פטורין עד פטורין. ט ל"ג אתר. י הוא; ההוא. כ תהוי.

מאמר	הסולם	ורצע אדוניו את אזנו
קשורים באדוניהם. ואם פטורים מעול הזה, הרי הם פטורים מכל שאר החצות, כי שאר החצות אינן שורות על האדם, עד שנמצא אצלו עול הזה. וע"כ היו ישראל במצרים אוכלים חנם. אף כאן יצא לחפשי חנם, כי עבד היה, וכל מה שעשה היה חנם בלי עול מלכות שמים. ואע"פ שמעשיו היו בחנם, יצא לחפשי, ותהיה לו מנוחה. וטעם הכתוב, כאלו נאמר, חנם יצא לחפשי.	האלהים סתם, דהיינו שמגישו לאותו מקום שפגם אותו, שהוא מלכות, שהיא נקראת ג"כ אלקים.	
יב) לבתר דאיהו בחירו וכו': ואחר שהוא בחירות, ונמצא בו מנוחה, נותנים עליו עול, ממקום ההוא שהוציא אותו לחירות, דהיינו מסוד שנה השביעית, שהיא מלכות. ואם אדם ממאן לצאת לחירות, כש"א, ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני וגו', הרי ודאי פגם אותו מקום, שהוא מלכות, כי עזב עול מלכות שלמעלה וקבל עול של אדונו. ע"כ מה כתוב, והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו'. והגישו אדוניו אל האלהים, נאמר אל	יג) ולאן אתר יתקריב וכו': ולאיהו מקום יקרב אותו, הוא, אל הדלת או אל המזוזה. משום שאותו מקום, שהוא מלכות, הוא פתח שלמעלה, דהיינו פתח לזכות דרכה לז"א (כנ"ל אמור אות קכ"ט) ונקראת מזוזה. וכבר למדנו. וכיון שהוא נתכוון לפגום למקום ההוא, מלכות, נשאר פגם הזה בו בגופו. ז"ש, ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם שהעבד יהיה תחת רגליו של אדונו עד שנת היובל.	
יד) את אזנו, אמאי, וכו': שואל, את אזנו למה ירצע. ומשיב, כבר העמידוהו. אבל שמיעה תלויה במקום זה, שהוא מלכות. עשיה למעלה, בבינה. ומשום שישראל בעת שקרבו להר סיני, והיו באהבת לבם להתקרב אל הקב"ה, הקדימו עשיה לשמיעה. כי שמיעה הוא		החילה

(דפו"י דף ק"ח ע"א * דף ק"ח ע"ב)

ה
בהר
בהאי שמיטה תליא. וע"ד הוא פגים להאי שמיצה, ותפגים שמיצה דיליה, וישתאר פגימו ביה. ולא ישתאר הוא עבדא למאריה, עד דיתקרב ליהוא אתר דפגים, ויתפגים הוא קמיה, וישתאר ביה ההוא פגימו. ובג"כ, והגישו אדניו אל האלהים סתם, פמה דאוקימנא. וע"ד, ושבתה הארץ שבת לני'.
טו שש שנים תזרע שדך וגו', ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לני'. והא אוקמוה, דכתיב ויהשביעית תשמטנה ונטשתה וגו'. מ"ט ואכלו אביוני עמך. בגין דמספני בהאי אתר תליין, ובג"כ שביק לון למיכל. וע"ד, מאן דרחים למספנא, יהיב שלמא בכנסת ישראל, ואוסיף ברכתא בעלמא, ויהיב חידו וחילא לאתר דאתקרי צדקה, לארקא ברכתא לכנסת ישראל, ואוקימנא.

דעיא מהימנא

טז ובשנה השביעית שבת שבתון וגו'. פקודא דא לשבות בשנה השביעית ואכתריה לשבות בשביעי. ואכתריה להשמיט כספים בשביעית. ואכתריה למנות שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. והכא רזא דכל שביעיות, מסטרא דשכינתא דאתקריאת שבע מסטרא דצדיק דאיהו שביעי לבניה, ואיהי בת שבע, מסטרא דאימא עלאה, דאתמר בה שבע ביום הללתיך.

יז שבע שמהן אינון אבגית"ץ, ובהון מ"ב אתון, כלל אתון ותיבין הם

מסורת הזהר
ח"ג רנב. ס (שמות כג). ל (תהלים קיט) תרומה קפו ל בשביעית. מ ל"ג שבע פעמים. ו וחמשים בשנת היובל חזאת ול"ג חכא.

מאמר	הסולם	שמיטה ויובל
תחילה ואח"כ עשיה. כי שמיצה תלויה בשמיטה, שהיא מלכות. וע"כ, כיון שהעבד פגם לשמיצה זו, יופגם שמיצה שלו, וישאר פגם בו. ולא ישאר עבד לאדונו, אלא אם כן שיתקרב לאותו מקום שפגם ויהיה נפגם לפניה, וישאר בו פגם ההוא. ומשום זה, והגישו אדוניו אל האלהים סתם. שיורה על המלכות, כמו שהעמדנו. וע"כ ושבתה הארץ שבת לה'. שלא יפגמו אותה בעבדות. ומשונה כאן מרוב המקומות שאומר, ששמיטה היא בינה ועשיה היא מלכות.	המקום שנקרא צדקה, שהיא מלכות, שמשפיע ברכות לכנסת ישראל. והעמדנו. דעיא מהימנא	חלופי גרסאות
טו שש שנים תזרע וגו': שש שנים תזרע שדך וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה'. וכבר העמידוהו, שכתוב, והשביעית תשמטנה ונטשתה וגו'. מהו הטעם. ואכלו אביוני עמך, משום שעניים תלוים באותו מקום, מלכות, שהיא שמטה, ומשום זה עזוב אותם לאכול. וע"כ מי שמרחם על העני, נותן שלום בכנסת ישראל, שהעניים תלוים בה, ומוסיף ברכה בעולם ונותן שמחה וכח אל	טז ובשנה השביעית שבת שבתון וגו': מצוה זו היא לשבות בשנה השביעית. ואחריה, לשבות בשביעי. ואחריה להשמיט כספים בשביעית. ואחריה למנות שבע שנים שבע פעמים, והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. כאן הוא סוד של כל השביעיות, שהם מצד השכינה, דהיינו מלכות, שנקראת שבע מצד הצדיק, שהיא יסוד, שהוא שביעי לבניה, והיא, המלכות, בת שבע, מצד אמא עלאה, שהיא בינה, המאירה בה, כי הבינה היא שביעית ממטה למעלה. שנאמר בה, שבע ביום הללתיך.	שמיטה ויובל
יז שבע שמהן אינון וכו': ד' שמות הם, אב"ג ית"ץ, קר"ע שט"ו, נג"ד יכ"ש, בט"ד צת"ג, חק"ב טנ"ע, יג"ל פז"ק, שק"ו צי"ת, ובהם מ"ב אותיות, כלל האותיות והתיבות הם	מ"ט	

(דפו"י דף ק"ח ע"ב)

רעיא מדימנא

תשע וארבעין, אימא עלאה שנת החמשים שנה, דכה וקראתם דרור. בה תהא שכנינא תתאה, דרור פדות ושכינתה לישראל, דאתמר בהון וקיה ורעף כעפר הארץ.

יח) כל ספירה מאלין שבע, שית גרפינן, דאינון שית אתוון לכל חד. ובהון קב"ה בכל ספירה מאלין שבע, בשפתיים יכסה פניו ובשפתיים יכסה רגליו ובשפתיים יעופף, ובינה איהו אחת, ושכינתא תתאה שבע. ולעילא מבינה, אחת ואחת, הא עשר ספירן. שפתיים, ג', וד', וה', וו', וו'.

יט) פאן וילך הלוך וגדל. מסטרא נוכראה, והמים היו הלוך וחסור, אימתי. ובאתר דשכינתא תתאה שררא בז'. הה"ד, ונתנת הפיכה בחדש השביעי, דא שכנינא תתאה. בשבעה עשר יום לחדש, איהי שביעאה ועשיראה.

כ) דסליקת בהון אהיה, דאיהי בינה, שנת היובל, איהי אהיה אשר אהיה, תתין זמנין אהיה חושפן מ"ב, ותמניא אתוון בהון חמשין. דבהון פקודא לחשוב שנת היובל. וביה פקודא לחזור לאחזתו ביובל, בשנת

חלופי גרסאות

ס ל"ג תתאה. ע מוסיף קב"ה ושכינתה. פ ל"ג איהי. צ ל"ג עשר. ק מכאן ואלין; מכאן ואלין וילך. ר בטר. ש מוסיף ושביעאה ורביעאה. ת ל"ג תרין זמנין אהיה. א אחזתו. ב הה"ד בשנת.

מסורת הזהר

ח (בראשית כח) משפטים סה צ"א. ו (ישעיה ו) משפטים קלג צ"ה ו"ח לג ט"א שמי"ה. ט (בראשית ח) ח"א בהשמות וסא. ח"ג קמט: רנו. רנח: ת"ז ת"ג כט. תכ"א נד.

הסולם

שמיטה ויובל

יט) כאן וילך הלוך וכי: כאן וילך הלוך וגדול, כי מעלים בקדש, שבכל פעם מוסיף אחת (כנ"ל אמור אות ר"נ ע"ש) מצד הנכרי, דהיינו הס"א, והמים היו הלוך וחסור. מתי היה זה, הוא במקום שהשכינה התחתונה, שהיא מלכות, שורה בז'. ז"ש, ותנת התבה בחדש השביעי, שזו היא שכינה התחתונה, שמאז התחילו המים להתחסר. בשבעה עשר יום לחדש, היא המלכות, שנקראת שביעי, ונקראת עשירי, כי כשמתחילים לספור מן הכתר ולמטה נמצאת המלכות עשירית. ומחסד ולמטה היא שביעית.

כ) דסליקת בהון אהיה וכי: שעולה ומאיר בהם במ"ט שנים, השם אהיה, שהיא בינה, שנת היובל, היא, בינה, נקראת אהיה אשר אהיה, שהם ב' פעמים אהיה, שכל א' בגימטריא כ"א, הם בחשבון מ"ב, ועם שמונה אותיות, שבב' אהיה, יש בהם חמשים. שבהם המצוה לחשוב שנת היובל. וכו המצוה לחזור לאחזתו ביובל. שכתוב, בשנת היובל הזאת תשובו וגו'. שפירושו, כל אחד ואחד יחזור למדרגתו שנשמתו נאחזת משם. כמו שהעמדנו.

והרוח

מאמר

מ"ט, דהיינו מ"ב אותיות ח' תיבות. אמא עלאה, בינה, היא שנת החמשים שנה, שבה וקראתם דרור. כי בה, ע"י שתקבל מוחין שלה, תהיה שכינה התחתונה, מלכות, הנקראת ארץ, דרור, פדות, ושכינתה, לישראל, שנאמר בהם, והיה זרעך כעפר הארץ אשר הארץ היא מלכות.

יח) כל ספירה מאלין וכי: כל ספירה דהיינו כל שם, מאלו שבע שמות יש בה שש כנפים, כנגד חג"ת נה"י, שהם שש אותיות בכל שם, כי אב"ג ית"ץ הוא שש אותיות, וכן קדע שטו, וכן כולם. ובהם הקב"ה, בכל ספירה מאלו שבע, מאיר למלאכים שנאמר בהם, בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף. ובינה היא אחת. ושכינה התחתונה היא שבע. ולמעלה מבינה, היה סופר הכהן הגדול אחת ואחת, והיה סופר בהזאה, עשר ספירות, אחת, שהוא כתר, אחת ואחת חו"ב, אחת ושתיים שהם חו"ג. אחת וג', שהם ת"ת, אחת וד' שהם נצח. אחת וה' שהם הוד. אחת ושש שהם יסוד. אחת ושבע שהם מלכות. (כנ"ל אמור אות דמ"ט ואת ר"נ ע"ש).

דפו"י דף ק"ח ע"ב) ע"י ברכת שלום בסוף הספר

רעיא מהימנא

ז
היובל הזאת תשובו וגו'. כל חד יתזור ביה לנדא דיליה, דנשמתיה אחינא מתמן, כמה דאוקמוהו וקהרות תשוב אל האלהים וגו'.

כא) שמיטה: שכינתא תתאה, דאיהי משבע שנין. יובל: אימא עלאה, בינה, איהי לחמשין שנין. ובה אתיחסיין ישראל במפקנותהון מן גלותא. הה"ד, ואיש אל משפחתו תשובו. כגוונא דמפקנו דמצרים דאינון מארי תורה בה, אתמר בהון וחמושים עלו בני ישראל, ואוקמוה אחד מחמשים.

כב) ושכינתא תתאה, איהי גאולת בתי ערי חומה ואתמר בה, ובתי ערי החצרים. ודתרי בתי אית בלבא, אם אינון ממארי תורה, אתקריאו בתי ערי חומה, כגוונא דאתמר במפקנו דמצרים, ומהים להם חומה מימינם ומשמאלם. לאחרים, דלאו אינון מארי תורה אתקריאו בתי החצרים.

כג) אמר רבי שמעון, והא אשפחנא חצרים דאתמר ביה ונתעמוד בתצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך. ובכל אתר המלך סתם, דא קודשא ב"ה. ונתעמוד, אין עמידה, אלא צלותא. נכח בית המלך: נכח בית המקדש, דכל ישראל צריכין לצלוא צלותא דלהון לתמן, ולמהוי נכח בית המקדש. הקא מאן חצר הפנימית. ודאי תרין אינון חצרות בית יי'.

כד) אמר ליה בוצינא קדישא, תרין חצרים, אינון חצוניים דלבא, ואינון תרין אונים דלבא. ותרין בתים פנימיים, תרין בתי דלבא. ותרין

חלופי גרסאות

ג ממצרים. ד דהון. ה תיובתא. ו דאתמר. ז ותרי. ח ל"ג כגוונא. ט ל"ג ביה. י ל"ג לצלוא. כ מוסף לשרא ליה לחמן. ל ל"ג בית. מ ל"ג דלבא.

מסורת הזוהר

ט (קהלת יב) לך מ צ"א. פ (שמות יג) בשלח ח צ"ק. צ (שם יד) תקיח צו ט"ב ש"ד. ק (אסתר ה) ח"ג קסט: קפג. ערה: ת"ז תכ"א נו.

הפוסם

ממצרים, והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. ולאחרים שאינם בעלי תורה נקראים בתי החצרים. כי פנימיות המלכות נקראת בתי ערי חומה. וחצוניות המלכות נקרא בתי חצרים. **כג) א"ר שמעון וכו':** והרי מצאנו חצרים, שנאמר בו, ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך. ובכל מקום שנאמר במגילה המלך סתם, זהו הקב"ה. ונתעמוד, אין עמידה אלא תפלה. **נכח בית המלך,** היינו נכח בית המקדש, שכל ישראל צריכים להתפלל תפלתם שמה, שתהיה נכח בית המקדש. וכאן, מה פירושו של חצר הפנימית. וא"כ ודאי, שתים הם חצרות בית ה'. שהם חיצונית ופנימית. ואתה אומר שבתי חצרים הם חיצוניים. **כד) אמר ליה בוצינא קדישא וכו':** א"ל המאור הקדוש. ב' חצרים, הן חצוניות הלב, כלומר חצוניות המלכות. והן ב' אוני הלב. וב' בתים פנימיים הם ב' בתי הלב, שהם פנימיות המלכות

מאמר

והרות תשוב אל האלקים וגו'. דהיינו בינה הנקראת הויה בניקוד אלקים. **כא) שמיטה שכינתא תתאה וכו':** שמיטה, היא שכינה התחתונה, שהיא משבע שנים. יובל, היא אמא עלאה, בינה, שהיא לחמשים שנה. ובה נתיחסו ישראל בצאתם ממצרים. ז"ש, ואיש אל משפחתו תשובו, דהיינו כמו ביציאת מצרים, שהם בה בעלי תורה ונאמר בהם וחמושים עלו בני ישראל. והעמדנו אחד מחמשים, שהוא בינה. אף כאן, ואיש אל משפחתו תשובו היא בינה. כלומר, למשפחתו, פירושו, כמו שהיו ביציאת מצרים. שנגאלו ע"י שער החמשים שהוא בינה. **כב) ושכינתא תתאה איהו וכו':** ושכינה התחתונה, היא, גאולת בתי ערי חומה. ובה נאמר, ובתי ערי החצרים, כי ב' בתים יש בלב, שהוא כנגד המלכות, אם הם מבעלי תורה נקראים בתי ערי חומה, כעין שנאמר בצאתם (דפו"י דף ק"ח ע"ב *) דף ק"ט ע"א)

ה

רעיא מהימנא

אינון בתי גוֹנָאי, יותרין אינון בתי בְּרָאי. וכוּמְנָא דִּיהָא פּוּרְקָנָא, גְּאוּלָּה תְּהָא לְכַלְהוּ לְאִינוּן קְרִיבִין לְלַבָּא, דְּאִיהוּ שְׁכִינְתָּא, וְלֵאלִין רְחִיקִין דְּאִתְקְרִיבוּ, הַה"ד ׀ שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלַקְרוֹב, וְאוּקְמוּהָ ׀ לְרַחוּק מְעַבְרִיהָ, וְלַקְרוֹב מִמְצָנָה. **כה** בְּהָהוּא זְמַנָּא, פְּקוּדָא לְתַקּוּעַ שׁוּפֵר תְּרוּעָה בִּיּוּבָל, הַה"ד ׀ כְּנִשָּׂא נִס הָרִים תְּרָאוּ וְכַתְּקוּעַ שׁוּפֵר תִּשְׁמְעוּ. כְּגוּוֹנָא דְּבַתְּקִיעַת שׁוּפֵר דִּיּוּבָלָא, כְּלָהוּ עֲבָדִין נְפָקִי לְחִירוּתָא, הָכִי בְּפּוּרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא, בְּתַקִּיעַת שׁוּפֵר, מִתְּכַנְשִׁין כָּל יִשְׂרָאֵל מֵאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, דְּאִינוּן עֲבָדִין דִּיּוּבָלָא. דְּמֵאֲרִי תוֹרָה, אִית בְּהוּן עֲבָדִין עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָס, וְאִתְקְרִיאוּ עֲבָדֵי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא. אֲבָל בְּנוֹי דְּמְלָכָא קְדִישָׁא, ׀ וְאַשָּׁא אֲתַכְּם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאַבִּיא אֲתַכְּם אֵלַי, ׀ דְּאִינוּן גְּדַפֵּי חִיוּן דְּמֵרַכְבָּתָא.

כו פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְתַת לְלוֹיִם עָרִים לְשַׁבְּתָא. וּבְגִין דְּאִינוּן לֹא אֲשַׁתְּתַּפוּ בְּעֲגָלָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חֶלֶק לוֹן לְגַבִּיּהָ. לְמַהְיֵי מְנַגְנִין לִיהָ בְּכַמָּה מֵינֵי נְגוּן. דְּכַתְּנִים בְּעַבּוּדְתָן, וְלוֹיִים לְשִׁירָם וְלוֹמְרָם, וְיִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. כְּתָנִים בְּעַבּוּדְתָם, דְּאִית תְּמָן בְּמָה פְּקוּדִין.

כז פְּקוּדָא תַּד, לְעֲשׂוֹת שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה. ב', לוֹיִים שׁוֹמְרִין בְּמַקְדָּשׁ. ג' יִשְׂרָאֵל לִירָא מִן הַמַּקְדָּשׁ. ד', עַבּוּדַת הַלוֹיִים בְּבֵית הַמַּקְדָּשׁ. ה', לְהַקְטִיר קֶטֶרַת פְּעֻמִּים. ו', כְּתָנִים תּוֹקְעִים בְּתַצּוּצוֹת בְּמַקְדָּשׁ. ז', לְקַדֵּשׁ זֶרַע אֶהָרָן בְּמַקְדָּשׁ. ח', לְלַבּוֹשׁ בְּגָדֵי כְּהוֹנֵה בְּמַקְדָּשׁ. ט', רְחִיצַת יָדַיִם וְרַגְלֵי, לְעַבּוּד בְּמַקְדָּשׁ.

כח י', לְהִיּוֹת הַכְּתָנִים עוֹשִׂים קְרָבָנוֹת בְּמַקְדָּשׁ. י"א, לְפָדוֹת פְּסוּלֵי הַמוּקְדָּשִׁין. י"ב, קְרָבָן הַיּוֹלְדֵת בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. י"ג, לְמַלּוּחַ קְרָבָנוֹת בְּמַקְדָּשׁ.

ח'לוֹפֵי גְרַמְסָאוֹת

מסורת הזהר

1 ובתי וליג ותרין אינון. 2 רחוק מעבירה קרוב. 3 ואינון. 4 לעשות. 5 ליג כהנים.

1 (ישעיה נז) הקפיהו עב צ"א. 2 (ישעיה יח) ז"ח נו ט"ב שמה. 3 (שמות יט) יתרו עב צ"י.

המולם

מאמר

לתקוע שופר ביובל

שהם עבדים עד היובל. שו"ס אור הגאולה. כי בעלי תורה יש בהם ג"כ עבדים על מנת לקבל פרס, ונקראים עבדי המלך והמלכה. אבל בניו של המלך הקדוש, כתוב, ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי. דהיינו, על כנפי חיות המרכבה.

המלכות. ושנים הם בתים הפנימיים, ושנים הם בתים החיצוניים, וכוּמְנָא שֶׁהַגְּאוּלָּה תְּהִיָּה, גְּאוּלָּה תְּהִיָּה לְכוּלָּם, שֶׁהֶם, לְאֵלוּ הַקְרוֹבִים אֵל הַלֵּב, שֶׁהוּא הַשְּׁכִינָה. וְלֵאלוּ הַרְחוּקִים שֶׁנִּתְקַרְבוּ. ז"ש שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלַקְרוֹב. וְהַעֲמַדְנּוּ, לְרַחוּק, מִתּוֹךְ הַעֲבִירָה, וְלַקְרוֹב, מִתּוֹךְ הַמְצוּהָ.

כו פְּקוּדָא בְּתַר דָּא וְכו': הַמְצוּהָ שְׁלֵאֲחַר זוּ, הִיא, לְתַת לְלוֹיִם עָרִים לְשַׁבְּתָא. וּמִשׁוּם שֶׁהֶם לֹא נִשְׁתַּתְּפוּ בְּעוֹן הָעֵגֶל, חֶלֶק אוֹתָם הַקַּב"ה אֵלָיו, שִׁיהִיו מְנַגְנִים לוֹ בְּכַמָּה מֵינֵי נִיגוּן, הַכְּתָנִים בְּעַבּוּדְתָם וְהַלוֹיִם לְשִׁירָם וְלוֹמְרָם, וְיִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. כְּתָנִים בְּעַבּוּדְתָם שִׁישׁ שֶׁם כְּמָה מְצוֹת וְכו'. (מכאן עד אות ל"א אין צורך ב"אור).

כה בְּהָהוּא זְמַנָּא פְּקוּדָא וְכו': בּוֹמֵן הַהוּא, שֶׁל הַגְּאוּלָּה הִיא הַמְצוּהָ לְתַקּוּעַ שׁוּפֵר תְּרוּעָה בִּיּוּבָל. ז"ש כְּנִשָּׂא נִס הָרִים תְּרָאוּ וְכַתְּקוּעַ שׁוּפֵר תִּשְׁמְעוּ. כִּי כְמוֹ בְּתַקִּיעַת שׁוּפֵר שֶׁל יוּבָל, יוֹצֵאִים כָּל הָעֲבָדִים לְחִירוּת, כִּךְ בַּגְּאוּלָּה הַאֲחֵרוֹנָה, עַל יְדֵי תַקִּיעַת שׁוּפֵר מִתְּקַבְּצִים כָּל יִשְׂרָאֵל מֵאַרְבַּע רוֹחוֹת הָעוֹלָם, (דפו"י דף ק"ט ע"א)

מארי

רעיא מדימנא

ט

י"ד, לעשות העולה כמשפטה. ט"ו, לעשות החטאת כמשפטו. ט"ז, אכילת קדשים כמשפט לפהנים. י"ז, אכילת שרי מנחות. ח"י, לעשות מנחות כמשפוטן. י"ט, להביא קרבנות לבית המקדש. כ', להביא נדר או נדבה לבית המקדש. כ"א, להביא קרבנות קדשים תמורות וולדות. כ"ב, להקריב שני תמידין פהלקתן. כ"ג, להדליק אש תמיד על המזבח.

כ"ד, לעשות תרומת הדשן. כ"ה, להדליק נרות המנורה. כ"ו, להקריב מנחה בכל יום. כ"ז, להקריב מוסף בשבת. כ"ח, להסדיר לחם ולבונה. כ"ט, להקריב קרבן מוסף אברהם. ל', להקריב ב' ימי הפסח. ל"א, להקריב ביום העומר כבש לעולה. ל"ב, להקריב העומר. ל"ג, להקריב קרבן מוסף בשבועות. ל"ד, להקריב שתי הלחם בשבועות. ל"ה, להקריב מוסף אברהם. ל"ו, להקריב מוסף ביום הכפורים. ל"ז, להקריב מוסף ב' ימי החג. ל"ח, להקריב מוסף בשמיני עצרת. ט"ל, לשרוף את הנותר באש. מ', לשרוף קדשים שננטמו. מ"א, לעבוד כהן גדול ביום הכפורים.

מ"ב, המועל בהקדש קרן וחומש. מ"ג, יקרבן חטאת. מ"ד, אשם תלוי על ספקו. מ"ה, קרבן אשם ודאי על הדווע. מ"ו, קרבן עולה ויורד. מ"ז, קרבן סנהדרי גדולה שטעו. מ"ח, להקריב תזב אחר שיטהר. מ"ט, קרבן זבה אחר שתטהר. נ', קרבן יולדות. נ"א, יקרבן מצורעים, מתמן ואילף שאר פקודין.

נ"א) מארי מתיבתאן, באומאה עליכו, לא תעדו מני, עד דאתקין קרבנין לקב"ה. דשכינתא איהי קרבן לי, בכל אבר ואבר דמלפא, בתבורא שלים, בדכר ונוקבא. בכל אברים, דאינון: מנהון ברישא, עינין בעינין. אודנין * לגבי אודנין. חוטמא בתוטמא. אנפין באנפין. פומא בפומא. כגון וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו. ובקדא תוה מתייה הילד. וקהי דין דמלפא, עם דין דמטרוניתא, גופא בגופא, בכל אברים דיליה. קרבנא שלים.

מסורת הזהר

(א) (מ"ב ד) הקסה"ז צד צ"ג.

ק מוסיף לעשות אכילת. ר מוסיף לעשות אכילת. ש למצותן. ת יולדות. א ל"ג ברה. ב בימי. ג מוסיף קרבן העומר. היינו ספירת העומר. ד בחג. ה ל"ג גדול. ו מוסיף להביא החוטא קרבן חטאת על חטאו. ז מתמן ואילך קרבן מצורעים. ח ל"ג שאר פקודין. ט מוסיף דאתקין בכז. י והני.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

יחוד קב"ה ושכינתיה

נ"א) מארי מתיבתאן באומאה וכו': ראשי הישיבות, בשבועה עליכם, שלא תסירו ממני עד שאתקין קרבן להקב"ה, כי השכינה היא קרבן לה, שקרבה אליו, בכל אבר ואבר דמלכא, דהיינו בכל ספירה וספירה שלו, בתבור שלם בדכר ונוקבא, בכל האברים, שהם: מהם בראש, דהיינו עינים בעינים, שהם חכמה. (דפו"י דף ק"ט ע"א * דף ק"ט ע"ב)

האברים שלו קרבן שלם.

דב"נ

רעיא מהימנא

לב) דב"נ בלא אתתא, פלגו גופא איהו, כושכינתא לא שריא עליה. יתכי קב"ה, לאו איהו בקרבנא עם שכינתא, בכל ישראל, דאינון אנשי מדות, דאינון אברים ודילה. עלת העלות לא שריא תמן, וכאלו לא הוה קב"ה חד, בטר דלאו איהו עם שכינתיה. וכחוצה לארץ דשכינתא מרחקא מן בעלה, אתמר כל הדר בחו"ל, דומה כמי שאין לו אלוה. בגין דלית תמן קרבנין בחו"ל. ולזמנא דקב"ה מתקרב עם שכינתיה, אתקיים ביה האי קרא, ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד. ועלת העלות שריא עלייהו.

לג) אע"ג דתקיניו אבהו, צלותין באתר דקרבנין. האי איהו לקרבא נפשין ורוחין ונשמתין דאינון שכליים לקב"ה ושכינתיה. פארין לגבי גופא אכל מסטרא דכורסין ומלאכין, דאינון גופין ואברין, דלבר ממלאכא וממטרוניתא, לית תמן קרבנא. ובגין דא אתמר בכורסייא, ויאמר כי יד על כס יה. כפסא פבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. ואברין בפרודא מן גופא. איהו לגו, ואינון לבר. הה"ד, הן אראלם צעקו חוצה, חוצה ודאי.

לד) זהא רעוא דילך, לאתגרא לן לבי ממקדשא, לקיים צלותא דאוקמוה אקדמאי, יר"מ יי אלקינו ואלקי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו

חלופי גרסאות

כ מוסף די ושכינתא. ל מוסף הכי כד. מ ל"ג איהו. נ דיליה. ס רלא הוה. ו ל"ג תמן. פ ל"ג שריא עלייהו. צ לקרב נפשיה ורוחיה ונשמתיה. ק כגופא; בגוף; בגופין. ר ל"ג ויאמר. ש מוסף יה כס חסר מכסא א; ה"ו חסר חסר מכס ה; ת קדשא. א ל"ג קדמאי.

מסורת הזהר

(זכריה יד) תרומה מח צ"ת. ג) (שמות יז) ב"א קצו צ"ג. ד) (ירמיה יז) וירא קטו צ"ה ז"ת ז ט"ד שכייה תק"ח קכ ט"ג ש"ו. ה) (ישעיה לג) נח יח צ"ב. משום הוי"ה; כ"ו כ"ס חסר משם הוי"ה;

הסולם

מאמר

יצירה, שהם גופים ואברים שמחוץ למלך והמטרוניתא, אין שם קרבן. ומשום זה נאמר בהכסא, ויאמר כי יד על כס יה, אשר כס הוא חסר א', אבל בבית המקדש כתוב **כסא** עם א', שנאמר, **כסא** כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. וע"כ חסר א' מכסא, משום שהאברים שהם המלאכים והכסא שבבריאה, הם בפרוד מן הגוף, שהוא, הקב"ה, בפנים באצילות, והם בחוץ. ו"ש, הן אראלם צעקו חוצה. חוצה ודאי. דהיינו לחוץ מהקב"ה.

לב) דב"נ בלא אתתא וכו': כי אדם בלי אשה, הוא חצי גוף, והשכינה אינה שורה עליו. כך הקב"ה, בעת שאינו בקרבן עם השכינה ובכל ישראל, שהם אנשי מדות, שהם האברים שלו, אז עלת העלת, שהוא כתר, אינו שורה שם, והוא כאלו אין הקב"ה אחד, מאחר שהוא אינו עם השכינה. כי אין הקב"ה נקרא אחד אלא כשהוא בזווג עם השכינה. ובחורין לארץ, שהשכינה רחוקה מבעלה, אמרו, כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. משום שאין שם קרבנות בחוץ לארץ שה"ס זווג הקב"ה עם השכינה. כנ"ל, ובזמן שהקב"ה מתחבר עם השכינה, מתקיים בו מקרא הזה, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועלת העלות שהוא כתר, שורה עליהם.

לד) **יהא רעוא דיך** וכו': יהי רצון שלך, להחזיר אותנו לבית המקדש לקיים התפלה שהעמידו הראשונים, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם, כל אחד בסדר שלו, זה בשחר, וזה בין הערבים. ומוספים כהלכתם. כי עתה לחוץ מארץ ישראל אין שם קרבנות כמו הגופים דבריאה, שהם הכסא ושל היצירה, שהם המלאכים, כנ"ל בדבור הסמוך, שאין

לג) **אע"ג דתקיניו אבהו** וכו': אע"פ שתקנו האבות תפלות במקום קרבנות, זה הוא לקרב נפשות ורוחות ונשמות, שהם שכליים, להקב"ה ושכינתו, כאברים אל הגוף, כנ"ל. אבל מצד הכסא שהוא בריאה, והמלאכים שהם (דפו"י דף ק"ט ע"ב) ע"י ברכת שלום בסוף הספר

יא

רעיא מהימנא

בגבולנו וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֵת קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין כְּסֻדְרָן, בְּכָל תּוֹד בְּסֻדְרָא דִּילִיה, וּמוֹסְפִין כְּהִלְכָתָן. יִדְכְּעַן לְבַר מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, לִית תַּמְן קַרְבָּנִין, כְּגוֹפִין דְּבְרִיאָה, דְּקַב"ה וּשְׁכִינְתֵיהּ, מִסְטָרָא דְאַצִּילוֹת דִּילִיה, לִית תַּמְן פְּרוּדָא וְאַפְרָשׁוּתָא. דְּשְׁכִינְתָא אִיהִי יְחוּדֵיהּ, וּבְרַכְתֵיהּ, וּקְדוּשְׁתֵיהּ. וְלֹא אֶתְקַרִיאַת יְגוּפָא, אֲלֵא פִד אֶתְגַּשְׁמוּ בְּכוּרְסִין, וּמְלֶאכִין דְּבְרִיאָה, יִפְנִשְׁמַתָּא דְאַתְלָכְשָׁא כְּגוֹפָא שְׁפֵלָה. וּבְגִין דָּא, פִד שְׁכִינְתָא אִיהִי לְבַר מֵהִיכְלָא דְבֵי מְקַדְשָׁא, וְלְבַר מְכוּרְסִין דִּילָהּ, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוּ לֹא תוּה חַד עֲמִיה.

יב) מִסְטָרָא דְכֶסֶף עֲלִיּוֹן דְאִיהוּ גּוּפָא לְקַב"ה, וּמְלֶאכִין דְתַלְיִין מְנִיָּה, כְּאַבְרִין דְתַלְיִין מִן גּוּפָא, דְאֵינוֹן דְכוּרִין. וְנִשְׁמַתִין דְאַתְגְּזָרוּ יִמְנִיָּה דְכוּרִין. כֶּסֶף תְּנִינָא, גּוּפָא דְשְׁכִינְתָא, וְכָל נִשְׁמַתִין דְתַלְיִין מְנִיָּה, נוֹקְבִין. וּמְלֶאכִין דְתַלְיִין מֵהוּא כּוּרְסִיא, נוֹקְבִין. וְקָרִיבוּ דְלֵהוֹן בְּקַב"ה וּשְׁכִינְתֵיהּ.

יג) הֵכִי יְחוּד קַב"ה וּשְׁכִינְתֵיהּ, אַע"ג דְאֵינוֹן כְּנִשְׁמַתִין לְגַבֵי כּוּרְסִיא וּמְלֶאכִין, הֵכִי אֵינוֹן לְגַבֵי עֵלְת הָעֵלוֹת, כְּגוֹפָא, דְאַנְתָּ הוּא דְמִיחַד לוֹן, וּמְקָרְב לוֹן, וּבְגִין דָּא אֲמוּנָה דִילָךְ בְּהוֹן, וְאַנְתָּ לִית עֲלֵךְ נִשְׁמַתָּא, דְתַהוּי אֲנְתָּ כְּגוֹפָא יִלְגַּבְהּ, דְאַנְתָּ הוּא נִשְׁמָה לְנִשְׁמוֹת, וְלִית נִשְׁמָה עֲלֵךְ, וְלֹא אֲלֵהָ עֲלֵךְ, אֲנְתָּ לְבַר מְכֻלָּא, וְלֵגָאוּ מְכֻלָּא, וְלְכָל סְטָרָא, וְלַעֲיֵלָא מְכֻלָּא, וְלִתְתָּא מְכֻלָּא. וְלִית אֲלֵהָ אֲתָרָא, עֵילָא וְתָתָּא, וּמְכֻלָּא סְטָרָא, וּמְלָגוּ דְעֵשֶׁר סְפִירָן,

חלוּפֵי גַרְמָאוֹת

ב כלא וליג חדר. ג דכען בר מאתר דיליה; דבען לבר בארעא דישראל; מארעא דמלכותא; דבען בר מאתר דיליה. ד ליג תמן. ה אפרשותא וליג פרודא. ו מוסף גופא לגביה. ז מוסף כנשמתא לגבי גופא. ח בי. ט בנשמתין. י מן. כ מוסף כגופא לגבך ואנת. ל לגביה. מ מוסף ולית לך. נ ולא מכלא ולא מכל סטרא.

הסולם

יחוד קב"ה ושכינתיה

באמר

וכל הנשמות התלויות בה הן נקבות, והמלאכים שביצירה התלויים מכסא השני הזה, הם נקבות. והקרבה שלהם, דהיינו יחודם של אלו זכרים ונקבות, היא בהקב"ה ושכינתו. דהיינו כשהקב"ה מתייחד בשכינתו, גם הם מתייחדים.

לז) הכי יחוד קב"ה וכי: כך הוא יחוד הקב"ה ושכינתו, אע"פ שהם כנשמות אל הכסא והמלאכים, כך הם אליך עלת העלות, שהוא א"ס, כגוף ומלבוש. שאתה הוא המיחד אותם ומקרב אותם, ומשום זה אמונה שלך, מתקבלת לנו, בהתלבשותך בהם. ואתה אין עליך נשמה שאתה תהיה כגוף אליה, כי אתה הוא נשמה לנשמות, ואין נשמה עליך ואין אלקים עליך, אתה מחוץ לכולם ולפנים מכולם, ולכל צד, ולמעלה מכל, ולמטה מכל, ואין אלהים אחר למעלה ולמטה ומכל צד, ומלפנים דעשר ספירות, שמהם הכל, ובהם תלוי הכל. ואתה בכל ספירה בארכה וברחבה למעלה ולמטה, (בין

שארין בהם קרבן ויחוד. כי הקב"ה ושכינתו מצד אצילות שלו, אין שם פרוד והפרש, שהשכינה היא יחודו וברכתו וקדושתו. ואינה נקראת גוף אלא כשהשכינה מתלבשת ומתגשמת בהכסא ובהמלאכים, דבריאה, שהיא להם כמו נשמה המתלבשת בגוף השפל התחתון. ומשום זה כשהשכינה היא לתוך מהיכל של בית המקדש ולתוך מכסאות שלה, דהיינו לחוץ מאצילות, דהיינו כשמתלבשת בכסא ומלאכים דבריאה, ויצירה, כביכול, כאלו לא היתה אחד עמו.

לה) **מסטרָא דכסא עֲלִיּוֹן וכי:** מצד כסא העליון דבריאה, שה"ס ת"ת דבריאה, שהוא גוף ומלבוש להקב"ה, שהוא ת"ת דאצילות. והמלאכים, שביצירה, התלויים ממנו, הם אברים התלויים מן הגוף, שהוא ת"ת דבריאה, שהם זכרים. והנשמות הנגזרות ממנו, מת"ת דבריאה, הם זכרים. כסא השני, שהוא מלכות דבריאה, הוא גוף של השכינה שהיא מלכות דאצילות (דפו"י דף ק"ט ע"ב)

רעיא מהימנא

יב

דמנהון כלא, ובהון כלא תליא ואנת בכל ספירה, ב' בארפה ו' ורחבה, עילא ותא, ובין כל ספירה וספירה, ובעובי דכל ספירה וספירה.
לז) ואנת הוא דמקרב לקב"ה ושכינתיה, בכל ספירה וספירה, ובכל ענפין דנהורין דתליין מנהון, כגרימין, וגידין, ועור, וכשר, דתליין מן גופא. ואנת לית לך גופא, ולא אברים, ולית לך נוקבא. אלא אחד * בלא שני. יהא רעוא דילך, דתקרב * אנת שכינתא לגבי קודשא בריך הוא, בכל דרגין דאינון אצילות דילה, דאינון נשמתין דבעלי מדות. נשיאי ישראל. חכמים. נבונים. חסידים. גבורים. אנשי אמת. נביאים. צדיקים. מלכים. פלהו דאצילות. דאית אחרנין דבריא.

לח) דשכינתא איהי קרבן, שמן המשחה. מימנא שמן למאור, כגון * את המאור הגדול. שמן משחת קדש איהו מסטרא דשמאלא, דאתמר יפה וקדשת את הלויים. שמן כתיב, איהי מסטרא דצדיק, דאיהו כתיב * כתישין מאברין דאינון * זיתים, לאתתא משחא לגבי פתילה. פתילה תכלא. וגבורה מתמן איהי יראה, ולויים שומרין המקדש.

לט) ומתמן פקודא לירא * מן המקדש, ואיהו מצות עבודת הלויים במקדש בכ"ד משמרות לויים דבהון לויים בשירה ובזמרה * הו זומרין קדמך, לסלקא שכינתא דאיהי שירה וזמרה בהון לוי. כ"ד עם שירה וזמרה כ"ו, כחושפן ידו"ד. ואבתריה * פקודא איהי מצות קטרת * תמיד לקב"ה, וקטרת כקרבנא.

חלופי גרסאות

ט ל"ג מן בארכה עד וספירה ובכל, שבאות ל"ז מספירה וכעבי כל ספירה וספירה ול"ג מן בארכה עד ולכל, באות ל"ז. ע וברכה. פ ל"ג ועור ובשר. צ ולא. ק את. ר ל"ג בה. ש מכחשין. ת מתים. א את. ב ל"ג הו. ג ל"ג דאיהו. ד ל"ג פקודא. ה ל"ג תמיד; לקב"ה קטרת תמיד.

מסורת הזהר

(1) (בראשית א) תרומה עו צ"ג.

הסולם

מאמר

ובין כל ספירה וספירה, ובעובי דכל ספירה וספירה.
לז) **ואנת הוא דמקרב וכו':** ואתה הוא המקרב ומיוחד. הקב"ה ושכינתו, שהם ת"ת ומלכות, בכל ספירה וספירה שבהם, ובכל ענפי האורות התלויים מהם, כמו עצמות וגידים ועור ובשר, שהם חו"ב תו"מ, התלויים מן הגוף, שהוא ת"ת. ואתה אין לך גוף, ולא אברים, שהם ספירות, ואין לך נוקבא. אלא אחד בלא שני. יהי רצון שלך שאתה תקרב השכינה אל הקב"ה, בכל המדרגות, שהן אצילות שלה, שהן הנשמות של בעלי מדות, דהיינו בעלי מדרגות מעשר ספירות שהם, נשיאי ישראל שהם כתר. חכמים, שהם חכמה. ונבונים, בינה. חסידים, חסד. גבורים, גבורה. אנשי אמת, ת"ת. נביאים, נצח והוד. צדיקים, יסוד. מלכים, מלכות. כולם של ע"ס דאצילות. ויש אחרים מע"ס דבריא.
לח) **דשכינתא איהי קרבן וכו':** (דפו"י דף ק"ט ע"ב)

יחוד קב"ה ושכינתיה

שהשכינה היא קרבן, וה"ס שמן המשחה. מימין, שמן *מאור, כגון את המאור הגדול, שהוא חסד. שמן משחת קדש, הוא מצד שמאל, שנאמר בה, וקדשת את הלויים. שהוא גבורה. שמן **כתיב** הוא מצד הצדיק, שהוא יסוד, קו האמצעי, שהוא כותש כתישים מאברים, שהם זיתים, להוריד שמן אל הפתילה. פתילה היא תכלת, וגבורה תחתונה, דהיינו מלכות. משם היא יראה. ולויים, שהם בחינת גבורה, שומרים המקדש.
לט) **ומתמן פקודא לירא וכו':** ומשם המצוה לירא מן המקדש. והוא מצות עבודת הלויים במקדש בכ"ד משמרות לויים, שבהם, לויים, בשירה וזמרה היו מזמרים לפניך להעלות בהם השכינה, שהיא נקודת שירה וזמרה, לה'. כ"ד, של כ"ד משמרות. עם שירה וזמרה, הם כ"ו, כחשבון הוי"ה. והמצוה שלאחריה, היא מצות קטרת תמיד להקב"ה. וקטרת היא כקרבן. והפשיט

יג

רעיא מדימנא

מז והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה. ואמורין ופדרין דאינון מתאכלין כל הלילה, אינון כפרה דאברין דגופא דיליה ונפשיה, דלא יתקדון בגיהנם, ולא יתמסרון בידא דמלאך המות, וכגין דב"נ יחב ביצור הרע, ודאיהו צפוני, הכי שחיטתו בצפון לשזבא ליה מיתהו צפוני.

מזא ובקרבנין, טול בהו קל וחומר מנביאים, דאע"ג דתורה איהי שם "יהוה", ונבואה דאתמר בה "רוח ה' בא עלי", לאו כל מארי תורה שקילין, ולא כל נביאים שקילין, דאית נביאים, דנבואה דלהון בלבושין דמלכא, והכי הוא אורייתא דבע"פ, כמה מארי ספקות ופרוקין, בלבושא דמלכא.

מזב ואית אחרנין דסלקין יתיר, באברים דגופא דמלכא, דאתמר בהון ואראה, וראיתי, במראה, בעינין. "י' שמעתי שמעך יראתי, בשמיעה. יחזקאל אסתכלותיה ונביאותיה מעינין. חבקוק מאודנין בשמיעה. וכגין דא, יחזקאל חזא כל אלן מראות דמרכבה בראיה, בעין השכל. חבקוק, בשמיעה. ואית נביאה דנבואתיה בפומא, הה"ד "ויגע על פי". ונבואה אחרא מריחא דחוטמא, הה"ד "ותבא בי הרוח". ואית דנבואתיה ביד, הה"ד "וכיד הנביאים אדמה. ואחרנין לפנים בחיי המלך, ואחרנין לפני ולפנים.

מזג והכי באורייתא, פשטי"ם, ראיו"ת, דרשו"ת, סודו"ת דסתרי תורה,

מסורת הזהר (ח) (חבקוק ג) הקשהו צג צ"ג, ז"ח צט (ז ישעיה סג). (ט) (ישעיה ט"ג ש"ג, ט) (ישעיה ו) ח"ג מ: עה: (י' יחזקאל ב). (כ) (הושע יב) בא סא צ"ש.
חלופי גרסאות
ו רחב. ז ואיהו, ח ליג הוי"ה, ט ביה, י ליג שקילין.
כ פסקות ופסוקין דלבושין. ל בלבושין. מ באודנין; משמיעה באודנין, נ ליג נבואה.

מ והפשיט את העולה ונתח אותה לפנתחיה: וכן, אברים ופדרים שמתאכלים כל הלילה על המזבח, הם כפרה על אברי הגוף של אדם המקריב, ונפשו, שלא יהיו נשרפים בגיהנם, ולא יהיו נמסרים ביד מלאך המות. ומשום שאדם חוטא ביצור הרע, שהוא צפוני, שנאמר עליו, ואת הצפוני ארחיק מעליכם. כך שחיטתו בצפון, להצילו מאותו הצפוני.

מא ובקרבנין טול בהו וכו': ובקרבנות, קח קל וחומר מנביאים, שאע"פ שהתורה הוא שם הוי"ה, שהנבואה, נאמר בה, רוח הוי"ה תניחננו. עם כל זה אין כל בעלי תורה שוים ואין כל הנביאים שוים. שיש נביאים שהנבואה שלהם היא בלבושי המלך, דהיינו בעולם היצירה, שנקרא לבוש. וכך הוא, בתורה שבעל פה שיש בה כמה בעלי ספקות ותרוצים שהם בלבוש המלך, שהוא יצירה.

מב ואית אחרנין דסלקין וכו': ויש נביאים אחרים שעולים יותר בנבואתם, באברים (דפו"י דף ק"ט ע"ב *) דף ק"י ע"א

מזג) והכי באורייתא פשטים וכו': וכך הוא בתורה, שיש כמה מדורגות, פשטים שה"ס עשה

רעיא מדימנא

יד

ולעילא סתרי סתרים ׀ לה' הכי בקרבנין אע"ג דקרבנין פלהו ליהנ"ה, איהו נטיל כללא, ופליג ׀ קרבנין למשיריין דיליה. מנהון פליג לפלבים, אינון קרבנין פסולין, דגהיב להון לסמא"ל פלב, ולמשירייתיה. ובגין דא הוה נחית דיוקנא דכלבא. ומנהון לשדים, דאית בהון בכעירן, ומנהון פמלאכי השרת, ומנהון בכני נשא. לאינון דעובדיהון פשדים, פליג קרבניהון לשדים.

מוד אלין דעובדיהון פמלאכין, פליג קרבנין דלהון למלאכים, הה"ד ׀ את קרבני לחמי לאשי. דאינון קרבנין דלהון, לאו תליין בכעירן. דקרבנין דבעירן, ׀ אינון דעמי הארץ. אינון קרבנין ׀ דבני נשא, צלותין ועובדין טבין. קרבנין דת"ח, מארי מדות, אלין מארי ׀ רזי דאורייתא, וסתרין גניזין דבהון, קב"ה נחית הוא בגרמיה, לקבלא קרבנין דלהון, דאיהי תורת ה' ותמימה, שכינתא קדישא, מי' מדות.

מוד ותלמידי דרבנן, אינון מלין דלהון ׀ פאכילת שירי מנחות, ואית אחרנין דמתגברין עלייהו, דאורייתא דלהון ׀ פאכילת מנחות עצמן, ולא שירי מנחות. ואית אחרנין דאורייתא דלהון אכילת קדשים, מאכלים מפמה מינין למלא. וכל מנחות ׀ דמאכלין דקרבנין, מני קב"ה לקרא ׀ ליה פלהו בביתא דיליה, דאיהי שכינתא. והאי איהו פקודא לקרא קרבנות בבית הבחירה, לקיים ׀ פי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'.

חלופי גרסאות

ס ל"ג לה. ע מוסיף לון; לון ולקרבנין. פ אינון עמי; דאינון עמי. צ במלאכין ול"ג דבני נשא; מוסיף דמלאכין דבני נשא. ק ל"ג רזי. ד ל"ג תמימה. ש ל"ג מן כאכילת. עד כאכילת. ת אכילת. א מאכלין. ב ל"ג ליה; קרא ליה.

מסורת הזהר

(7) (במברר כח) ויצא קמג צ"א. ח (ירמיה ט) משפטים סה צ"ז ח"ג רנו; רנה. ת"ז ת"ח לה. תכ"א נה; תכ"ב סה.

יחוד קב"ה ושכינתיה

עמי הארץ. וקרבנות בני אדם, הם תפלות ומעשים טובים, קרבנות של תלמידי חכמים בעלי מדרגות, אלו בעלי סודות התורה, וסתרים גנוזים שבהם, יורד הקב"ה הוא בעצמו לקבל הקרבנות שלהם, שהם תורת ה' תמימה, שכינה הקדושה, שיש בה יוד ספירות.

מה ותלמידי דרבנן אינון וכו': ותלמידי רבנן, המלים שלהם הן כאכילת שירי מנחות. ויש אחרים המתגברים עליהם, שהתורה שלהם הוא כאכילת מנחות עצמם, ולא שירי מנחות. ויש אחרים שהתורה שלהם היא אכילת קדשים, ומאכלים מכמה מינים אל המלך. וכל המנחות ומאכלות הקרבנות צוה הקב"ה להקריב כולם בבית שלו, שהוא השכינה. וזה הוא המצוה להקריב קרבנות בבית הבחירה, שהיא השכינה. לקיים כי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'. דחינו בהשכינה הנקראת זאת.

למלא

הסולם

מאמר

עשיה, ראיות, שה"ס יצירה, דרשות, שה"ס בריאה, סודות דסתרי תורה, שה"ס אצילות, ולמעלה מאצילות, סתרי סתרים לה'. כך בקרבנות. אע"פ שכל הקרבנות לה', הוא מקבל הכל ומחלק קרבנות אל המחתנות שלו. מהם מחלק לכלבים, שהם קרבנות הפסולים שנותן אותם לסמאל, הנקרא כלב, ולמחתנות שלו. ומשום זה היתה יורדת אש על המזבח בצורת כלב (כנ"ל צו אות קל"ב): ומהם לשדים שיש מהם כבהמות ויש מהם כמלאכי השרת, ויש מהם כבני אדם. לאלו שמעשיהם כשדים, מחלק קרבנם לשדים.

מוד אלין דעובדיהון כמלאכין וכו': אלו שמעשיהם כמלאכים מחלק קרבנם למלאכים. ד"ש, את קרבני לחמי לאשי. דחינו להמלאכים הנקראים אשים, שאלו הקרבנות שלהם אינם תלויים בבהמות, כי קרבנות דבהמות הם של (דפו"י דף ק"י ע"א)

זו

רעיא מדימנא

זו למלכא דהו עבדוי ונאפרקסוי ושולטני מלכותא שלחי ליה במה דורוני, אמר, מאן דבעי למשלח לי דורונא, לא ישלח אלא בינא דמטרוניתא, לקיים בה ומלכותו בכל משלה. ובג"ד אתקריאת שכינתא קרבן לה, עולה לה, אשם לה, ואפילו קרבן נדות ויולדות ומצורעים וזבים ונבות, פלא צריך לקרבא לני, ושכינתיה, ולבתר איהי ופליגת לכלא הה"ד ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, ואפילו מזונא דחיון, כגון קרבן שעורים מאכל בעירן, ומאכל עבדים ושפחות דבי מלכא, ואפילו דכלבי ודחמרי וגמלי, לקיים בה ומלכותו בכל משלה. ומנלן דעל דהא פליג פלא, דכתיב ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה.

זו בגין דקב"ה בן י"ה, ו' בן י"ה, פליל יה"ו. ושלימו דיליה ה', איהי עולה לידן"ד. קרבן לידן"ד. ש' שלמים לני. קריבו דיליה, שלימו דיליה, דביה אשלים יה"ו, למהוי ידן"ד.

זח וכלא אתהדר ביה, ובגין דא זוכת לאלהים יתרו, בלתי לידן"ד לבדו, דלא זיהב שולטנותא לסטרא אחרא בקרבנא, דכל אלהים אחרים עלמא דפרודא אינון, ולית לון קריבא ויחודא, וקב"ה אפריש לון משמיה, כגון דאפריש חשך מאור, הה"ד ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ומאן דקריב

ח'ופי גרמאות

ג ואפרסכו. ד ליג בה. ה קרבן לה עולה לה אתקריאת שכינתא [וכן חטא] לה [קרבן אשה]. ו בשכינתיה. ז פלגת. ח דחמרי ול"ג דכלבי; דכלבא דחמרי. ט ליג שלמים לה קריבו דיליה; ליג קריבו דיליה. י קרבנא.

מסורת הזהר

(1) תהלים קג) משפטים קמ צ"מ. (2) (משלי לא) ויחי רסח צ"ה. (3) (שמות כב) משפטים קמה צ"ל. (4) (בראשית א) ב"א נ צ"ב.

יחוד קב"ה ושכינתיה

זו בגין דקב"ה בן י"ה וכו': משום שהקב"ה, שהוא ז"א, הוא בן י"ה, שהם חו"ב, דהיינו ו' בן י"ה, נמצא שז"א כולל יה"ו ושלמות שלו היא ה', שהיא המלכות. שאז נשלט שם הוי"ה. וע"כ המלכות עולה להוי"ה, קרבן להוי"ה, שלמים להוי"ה. שהיא קרבה שלו, דהיינו קרבן, ושלמות שלו דהיינו שלמים, כי בה נשלם יה"ו, להיות י"ה ו"ה.

הסולם

מאמר

זו למלכא דהו עבדוי וכו': בדומה למלך, שעבדיו ושריו ושליטי המלכות, היו שולחים לו כמה מתנות. אמר, מי שרוצה לשלוח לי מתנה, לא ישלח אלא על ידי המלכה, לקיים בה, ומלכותו בכל משלה. ומשום זה נקראת השכינה קרבן לה, עולה לה, אשם לה, ואפילו קרבן נדות ויולדות ומצורעים וזבים ונבות, הכל צריך להקריב לה ולשכינתו, ואח"כ השכינה מחלקת לכל. ז"ש, ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, ואפילו מזונות של החיות כגון קרבן של שעורים שהוא מאכל בהמה. וכן מאכל של עבדים ושפחות של בית המלך, ואפילו של כלבים וחמורים וגמלים, שהם הקליפות, הכל היא מחלקת, לקיים בה, ומלכותו בכל משלה. ומאין לנו, שעל ידיה מתחלק הכל. שכתוב, ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה.

זח וכלא אתהדר ביה וכו': והכל חוזר אליו, להוי"ה, ומשום זה, זוכת לאלהים יתרו בלתי להוי"ה לבדו. כי אינו נותן ממשלה לסטרא אחרא, בקרבן. כי כל אלהים אחרים הם עולם הפרוד, ואין להם קרבה ויחוד, והקב"ה הפרידם משמו, דהיינו שהפריש חשך מאור, ז"ש, ויבדל אלקים בין האור ובין החשך. ומי שמקריב להקב"ה מה שהפריד, הוא כמי שמקריב

(דפו"י דף ק"י ע"א)

רעיא מהימנא

טז

כ לקודשא בריך הוא מה ידאפריש, כמאן דקריב מסאבו דנדה לבעלה, ויהאי איהו רזא ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה.

מט) ויהאי לא תגלה ערותן, קירוב, דכל עריין שקילין ילע"ז, דכל סטריין אחרניין, עלייהו אתמר, מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם. וכתיב ללשונותם בארצותם בגויהם. וכתיב כי שם בלל יי שפת כל הארץ ומשם הפיצם ידו"ד. וכל מאן דקריב שום קרבנא לסטריין אחרניין, קודשא ב"ה אפריש ליה משמיה, ולית ליה חולקא בשמיה. דקב"ה בחר לון לישראל מפל שאר אומין, וה"ד ויבך בחר ה'. ופליג לון מנייהו לחולקיה, הה"ד מפי חלק יי עמו.

נ) ובגין דא זיהב לון אורייתא משמיה. וזוה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר, וקא אוקמוה י"ה עם שמי, שס"ה. ו"ה עם זכרי, רמ"ח. בכל מצוה ומצוה, קשיר לון לישראל בשמיה, למתווי כל אבר ואבר דלהון, חולק עדביה ואחסנתייה. ובגין דא זוכת לאלהים יתרים וגו'.

נא) צריכין ישראל לשתפא ליי, בתליכה דלהון, בהקיץ דלהון. הךא הוא דכתיב, בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיתך. קם ההוא תלמידא ואשתטח קמיה, ואמר זפאה איהו חולקיה, דמאן דזכי למשמע מלין אלין, פלהו שם יי בכל סטרא, ולא נפיק מגיה לבר בכל סטרוי. (ע"כ רעיא מהימנא). ז

חלופי גרמאות

כ דקב"ה אפריש וליג מה. ל לאפריש. ח קרוב. ו לקרבן ע"ה. ט ל"ג וכתוב. טו ל"ג וכתוב. פ ל"ג מן הה"ד עד הה"ד. צ ברפויי כתב כ"ט א' פקודא להקריב וכו'.

מסורת הזהר

צ (ויקרא יח) צו נט צ"ג. ק (בראשית י). ד (דברים יד) שמות כד צ"ה. טו (שם לב) ב"א קצד צ"ה. טז (שמות ג) ח"ג רכב: רעג: רעח: שט. ת"ז בהקדמה ה. תכ"ב טד. תנ"ה פח: פט. תק"ה צט ט"ב שכ"ז שלי"ב קג ט"ג ש"ב קח ט"ד ש"כ. א (משלי ו) וישלח סב צ"א.

הסולם

מאמר

יהוד קב"ה ושכינתיה וזה זכרי לדר דר. והרי העמדנו, י"ה עם שמי, בגימטריא שס"ה, כנגד שס"ה לאוין שבתורה, ו"ה עם זכרי, בגימטריא רמ"ח, כנגד רמ"ח חצות עשה. ובכל מצוה ומצוה קשר את ישראל בשמו, שיהיה כל אבר ואבר שלהם חלק גורלו ונחלתו. ומשום זה, זוכת לאלהים יתרים וגו'. נא) צריכין ישראל לשתפא וכו': ישראל צריכים לשתף עצמם עם ה', בהליכה שלהם, בהקיץ שלהם, ז"ש בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיתך. קם אותו תלמיד והשתטח לפניו, ואמר, אשרי הוא חלקו של מי שזכה לשמוע דברים אלו, כולם הם שם ה' בכל צד, ואין יוצא מהם לחוץ בכל צדיו. (ע"כ רעיא מהימנא). וכי

טומאת נדה לבעלה, וזהו סוד, ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה. מט) והאי לא תגלה וכו': וזה, לא תגלה ערותם, פירושו, קרבה. שכל העריות, שקולים לעבודה זרה של כל צדדים אחרים, עליהם נאמר, מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם, וכתוב ללשונותם בארצותם בגויהם. וכתוב, כי שם בלל ה' שפת כל הארץ ומשם הפיצם ה', וכל מי שמקריב קרבן לצדדים אחרים, הקב"ה מפרידו משמו, ואין לו חלק בשמו. כי הקב"ה בחר את ישראל מכל שאר האומות, ז"ש ובך בחר ה'. ולקח אותם מהם לחלקו, ז"ש כי חלק ה' עמו. נ) ובגין דא יהיב וכו': ומשום זה נתן להם התורה, משמו. שכתוב, זה שמי לעולם (דפו"י דף ק"י ע"א * דף ק"י ע"ב)

יז

בהר

נב וְכִי תֹאמְרוּ מִה נֹאכַל וְגו', רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, אֲבִיטַח בְּיָדִי וְעָשָׂה טוֹב שְׂכָן אֶרֶץ וְרַעַה אַמוּנָה. לְעוֹלָם בַּר נֶשׁ יִהְיֶה זְהִיר בְּמֵאֲרִיָּה, וַיִּדְבַּק לְבִיָּה בְּמֵהִימְנוּתָא עֲלָאָה, בְּגִין דִּיהָוִי שְׁלִים בְּמֵאֲרִיָּה. דְּכַד יְהָוִי שְׁלִים בֵּיָה, לֹא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

נג תָּא חֲזִי, בְּטַח בְּיָדִי וְעָשָׂה טוֹב, מֵאִי וְעָשָׂה טוֹב. אֶלָּא הֲכִי תַנִּין, בְּעוֹבְדָא דְלִתְתָא, יִתְעַר עוֹבְדָא דְלְעִילָא. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְעָשִׂיתֶם אוֹתָם, כְּכִיכּוֹל, אַתּוּן תַּעֲבֹדוּן לְהוֹן, בְּגִין יִדְבַּקְהוּא אַתְעֲרוּתָא דְלִכּוֹן דְאַתּוּן עֲבָדִין לְתַתָּא, אַתְעַר לְעִילָא וְעַל דָּא וְעָשָׂה טוֹב פְּתִיב, וְאִין טוֹב, אֶלָּא צְדִיק, דְכְּתִיב אֲמָרוּ צְדִיק פִּי טוֹב. בְּיָן דְאַתּוּן עֲבָדִין הָאִי, וְדָאִי הָאִי טוֹב יִתְעַר, כְּדִין שְׂכָן אֶרֶץ וְרַעַה אַמוּנָה, וְכֹלָא חַד.

נד שְׂכָן אֶרֶץ, אֶרֶץ עֲלָאָה. דְּהָא לִית לָהּ אֲבַעְלָמָא, דִּיכּוֹל לְמִשְׁרֵי בִתְדָה, עַד דִּיתְעַר הָאִי טוֹב לְגַבְהָ, בְּיָן דִּיתְעַר לֵיהּ, כְּכִיכּוֹל הוּא עֲבִיד לֵיהּ, וְכַדִּין שְׂכָן אֶרֶץ, שְׂרֵי בְּגוּוּהָ, אִיכּוֹל אִיכָה, אֲשַׁתְעַשַׁע בִּתְדָה. וְרַעַה אַמוּנָה, דָּא אֶרֶץ וְכֹלָא חַד כְּמָה דְאַתָּא אָמַר אֲמָרוּ וְאַמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. וְרַעַה אַמוּנָה, תְּוִי דְדַבֵּר לָהּ בְּכָל רַעוּתְךָ.

נה וְאִי לֹא תִתְעַר לְקַבְלָהּ, הָאִי טוֹב אַתְרַחַק מִנָּה, וְלֹא תִקְרַב בִּתְדָה, לֹא תִקְרַב לְגוֹ אַתּוּן נוּרָא יְקִידָתָא, וְאִי תִקְרַב בִּתְדָה, בְּדַחִילוֹ, כְּמָאן דְדַחִיל מִן מוֹתָא. דְּהָא כְּדִין נוּרָא דְלִיק, וְאוּקִיד עֲלָמָא כְּשִׁלְהוּבִי. וְכִינּוּן דְאַתְעַר

ח'לופי גרמאות

ק ל"ג מאי ועשה טוב. ר' יהוא; דהוא; בהרא. ו ואתער. ת אתער. א ל"ג בעלמא. ב דכר ליה לכל; בכל.

מסורת הזהר

(1) (ויקרא כה). (2) (תהלים לו) ח"ג קיא. רכה: ט) (ישעיה (2) (תהלים צב) ב"א שלה צ"ג.

הסולם

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית

נד שְׂכָן אֶרֶץ וכו': ומפרש דבריו. שכן ארץ, זו ארץ עליונה, שהיא מלכות. כי אין לך בעולם מי שיכול לשכון עמה, עד שיתעורר אותו הטוב, שהוא יסוד דז"א, אליה. כי המלכות בלי יסוד היא מלאה דינים קשים. כיון שעורר אותו האדם, ע"י מעשיו הטובים, כביכול הוא עשה אותו. ואז שכן ארץ, שכן בתוכה, במלכות, ואכול פריה, והשתעשע עמה. ורעה אמונה, זו היא ארץ, דהיינו מלכות, ואמונה וארץ הכל אחד, שהם מלכות. כש"א ואמונתך בלילות, ולילה הוא מלכות. ורעה אמונה, פירושה, היה מנהיג אותה בכל שאתה רוצה.

נה וְאִי לֹא תִתְעַר וכו': ואם לא תעורר כנגדה את היסוד, טוב הזה, שהוא יסוד, מתרחק ממנו, ואז אל תקרב אליה, אל תקרב לכבשן האש השורף, כי בלי יסוד, היא מלאה

מאמר

נב וְכִי תֹאמְרוּ מִה נֹאכַל וְגו': ר' יהודה פתח, בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. לעולם יהיה אדם זהיר באדונו, וידבק לבו באמונה העליונה, כדי שיהיה שלם עם אדונו. כי כשיהיה שלם עם אדונו לא יוכלו להרע לו כל בני העולם.

נג ת"ה בטח בה' וגו': בוא וראה, בטח בה' ועשה טוב, מהו ועשה טוב. אלא כך למדנו בהתעוררות שלמטה יתעורר מעשה העליונה. וכבר העמידהו, ועשיתם אותם, כביכול, אתם תעשו אותם, משום שבהתעוררות שלכם שאתם עושים למטה, מתעורר למעלה. וע"כ ועשה טוב, כתוב, ואין טוב אלא צדיק, שהוא יסוד דז"א, שכתוב, אמרו צדיק כי טוב, כיון שאתם עושים זה, ודאי טוב הזה יתעורר למעלה, אז, שכן ארץ ורעה אמונה, והכל אחד. שארץ ואמונה, שניהם הם מלכות.

(דפו"י דף ק"י ע"ב)

בהר

יח לקבלה היא טוב, יפדין, שארי בגווה, ולא תדחל מנה אנת, פדין, ותגור
אמר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור.

נו) תא תוי, בני מהימנותא מדברי להאי לרעותהון בכל יומא. מאן
אינון בני מהימנותא. אינון דמתערי האי טוב לקבליה, ולא תס על דיליה,
ונדעי דהא קב"ה זיהב ליה תיר. כד"א, יש מפזר ונוסף עוד. מאי טעמא.
בגין דהאי אתער ברקאן לקבליה, ולא יימא אי אנתן האי השתא, מאי אעביד
למחר. אלא קב"ה זיהב ליה ברקאן עד בלי די, כמה דאוקמוה.

נז) ובגין פה, וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו', מה פתיב.
וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים.
ועשת, ועשתה מבעי ליה, מאי ועשת. אלא לאפקא ה', דאית לה שמטה
ונייחא, ולא עביד עבידתא. פתיב (י) ראו פי יי' וגו' נותן לכם ביום הששי
לחם יומים וגו', פגוונא דא וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו'.

נד) רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארתיא, פגעו בההוא טורא, אשפחו
תרי גברי דהוו אזלי, אדהכי תמו חד בר נש דהנה אתי, ואמר לון, במטו
מנייכו, הבו לי מזונא פתא דנהמא, דהני תרין יומין דתעינא במדברא, ולא
אכלנא מדי. אשתמיט חד מאינון תרי גברי, ואפיק מזוניה דאיהו אייתי
לאורתיא, וזיהב ליה, ואכיל ואשקי ליה. אמר ליה תבריה, מה תעביד מן
מזונא, דהא אנא דידי אכלנא. אמר ליה, ומה עלי דידך, אנא אזיל, זתיב

ה'ופי גרמאות
ג ל"ג מן כרין עד כרין.

מסורת הזהר

(ו) (איוב כב) ב"ב צג צ"ב. (ז) (משלי יא) ח"ג קנג;
תק"ח צט ט"ג ש"י קיא ט"ד שליט קיב ט"א שכ"א.
(ח) (שמות טז) בשלח קיד צ"ה.

הסולם

מאמר

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית
הששית ועשת את התבואה לשלש השנים, שואל
ועשת, ועשתה היה צריך לומר, מה ועשת,
שהוא חסד ה' ומשיב, אלא להוציא את הד'
שהיא מלכות, מכלל העשיה, שנוהג בה שמטה
ומנוחה, ואינה עושיה עבודה. שכתוב, ראו
כי ה' וגו' נותן לכם ביום הששי, שהוא יסוד,
לחם יומים, וגו'. כעין זה, וצויתי את ברכתי
לכם בשנה הששית, שהוא יסוד, ועשת את
התבואה לשלש שנים.

נח) רבי חייא ור' יוסי וכו': ר"ח
ור"י היו הולכים בדרך, פגשו בהר ההוא, מצאו
ב' אנשים שהיו הולכים. בתוך כך, ראו איש
אחד שהיה בא, ואמר להם, בבקשה מכס,
תנו לי מזון פת לחם, שזה שני ימים שאני
נכון במדבר, ולא אכלתי משהו. נשמט אחד
מאלו ב' אנשים והוציא מזונו שהביא עמו
לדרך, ונתן לו, והאכיל והשקה אותו. אמר לו
חבירו, ומה תעשה כשתצטרך למזון, שהרי
אני, שלי אני אוכל. ולא אתן לך. אמר לו,
וכי על מזון שלך, אני הולך. ישב אצלו העני

עד

(דפו"י דף ק"י ע"ב)

יב

בהר

גביה שהוא מסכנא, עד דאכל כל מה דתהו גביה, ויהו נהמא דאשתאר, יתב ליה לאורחא, ואזל ליה.

נב אמר רבי חייא, לא בעא קב"ה דמלה דא יתעביד על ידן. אמר ר' יוסי דילמא דינא אתגזר על ההוא ב"נ, ובעא קב"ה לזמנא קמיה האי, בגין לשזבא ליה. עד דתוו אנלי, לאה ההוא גברא באורחא, א"ל תכריה, ולא אמנא לך דלא תתן נהמא לאתרא. א"ר חייא לר' יוסי, הא מזונא גבן ניתב ליה למיכל. א"ר יוסי תבעי למיפק מגיה זכותא, נזיל ונחמי, דהא ודאי טיפסא דדא טפסא דמותא אתאחיד, ובעא קודשא ב"ה לזמנא זכותיה, בגין לשזביה.

נב אדקהי, יתיב ההוא ב"נ, ונאים תחות חד אילנא, ותכריה אתרתיק מגיה, ויתיב בדרך אתרא. א"ר יוסי לרבי חייא, השתא גייתב ונחמי, דודאי קב"ה בעי למרחש ליה ניסא, קמו וואורכו. אדקהי תמו חד טיפסא בשלהובי קאים גביה. אמר רבי חייא, ווי על ההוא בר נש, דהשתא יימות. אמר רבי יוסי, וקאה ההוא בר נש, דקודשא ב"ה גרתיש ליה ניסא. אדקהי נחת מאילנא חד חוץ, ובעא למקטליה. קם ההוא טפסא עליה וקטליה. וקסטר ברישיה טפסא, ואזל ליה.

נב א"ר יוסי, ולא אמנא לך דקב"ה בעא למרחש ליה ניסא, ולא תיפוק זכותיה מגיה. אדקהי אתער ההוא ב"נ, וקם ואזיל ליה. אחידו ביה ר' חייא

חלופי גרמאות

ד ל"ג ראשתאר, ה בקפטרוי, ו קפטר.

דרך אמת ג בצורת פניו של זה. דן שלחבת של המת ותוקפו נאחו באדם הזה. הן והמתינו. ון גחלת עם שלחבת שלו ועמד אצלו ס"א חיה רעה. זן בתוך כך בא וירד נחש אחר מהאילן להזיקו בא השלחבת והרג את הנחש. חן הכה השלחבת וסייב ראשו והלך לו.

הסולם

מאמר

עד שאכל כל מה שהיה אצלו, והלחם שנשאר, נתן לעני אל הדרך. והלך לו.
נט א"ר חייא לא וכו': אר"ה, לא רצה הקב"ה שדבר זה יהיה נעשה על ידינו. א"ר יוסי אולי נגזר דין על אותו האדם, ורצה הקב"ה להזמין לו את זה, כדי להציל אותו. בעוד שהיו הולכים נתעייף אותו האדם בדרך, מחמת רעב. אמר לו חברו, ולא אמרתי לך, שלא תתן הלחם לאחר. אמר ר' חייא לר' יוסי, הרי יש מזון אצלנו ניתן לו לאכול. אמר ר' יוסי אתה רוצה להוציא ממנו זכות. נלך ונראה. כי ודאי בחבליו של זה עקבות המת נתאחזו, כלומר שסכנת המת הולך ומטפס אחריו, ורצה הקב"ה להזמין לו זכות כדי להצילו. **קפטרוי** פירושו חבלים, כמו כקפטורין יוצאה מתוך הושט (תנחומא מקץ) **טפסא**, הוא מלשון מטפס ועולה (עירובין כ"א) דהיינו צעדים ועקבות.
(יפויי דף ק"י ע"ב *) דף ק"יא ע"א

ס אדהכי יתיב ההוא וכו': בתוך כך ישב אותו אדם וישן תחת אילן אחד, וחברו התרחק ממנו, וישב בדרך אחר. א"ר יוסי לר' חייא, עתה נשב ונראה, כי ודאי שהקב"ה רוצה לעשות לו נס. קמו והמתינו. בתוך כך ראו מין אפעה בלהבות עומד אצלו. א"ר חייא אוי לאותו אדם כי עתה ימות. א"ר יוסי, זכאי הוא אותו האדם שהקב"ה יעשה לו נס. בתוך כך, ירד מן האילן נחש והרג ורצה להרגו, קם אותו האפעה על הנחש והרג אותו. האפעה פנה ראשו והלך לו. **טיפסא** הוא אפעה לפי הענין. **קסטר**, פירושו פנה לפי הענין.
סא א"ר יוסי ולא וכו': אר"י, ולא אמרתי לך, שהקב"ה רוצה לעשות לו נס, ולא תוציא ממנו הזכות, דהיינו שלא יתן לו לאכול (כו"ל אות נ"ט) בתוך כך, ניער אותו אדם משנתו, וקם והלך לו. אחזו בו ר' חייא ור' יוסי

כ

בהר

ור' יוסי, ויִתְּבוּ ליה לְמִיכַל. בְּתֵר דְאַכַּל, אֲתוּיאוּ ליה נִיסָא דְרַחֲשִׁישׁ ליה קב"ה.
סב פִּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, ^ט בְּטַח בִּינִי וְעֵשָׂה טוֹב שְׂכָן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה,
 זַפְאָה חוֹלְקִיָּה דְבַר נֶשׁ דְעֵבִיד יִטוֹב מְדִידִיָּה, דְהָא אֲתַעַר טוֹב בְּכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. וּבְמָה. בְּצַדְקָה. דְכַד אֲתַעַר צַדְקָה, הוּא טוֹב פְּדִין אֲתַעַר לְגַבֵּי כ"י.
 וְע"ד כְּתִיב ^ט וְצַדְקָה תַצִּיל מַמְנוֹת. מ"ט. בְּגִין דְצַדְקָה אֵילְנָא דְחַיִּי הוּא, וְאֲתַעַר
 עַל הָהוּא אֵילְנָא דְמוֹתָא, וְנָטִיל ^י אֵינּוֹן דְאַחִידָן בֵּיה, וְשׁוֹיב לֹון מִן מוֹתָא.
 מֵאֵן גְּרִים לְהָהוּא אֵילְנָא דְחַיִּי דְאֲתַעַר לְהָא, הָוִי אֵימָא הָהִיא צַדְקָה דְאִיהוּ
 עֵבִיד, כְּבִכּוּל הוּא עֵבִיד ליה לְעֵילָא, כד"א ^ט עוֹשֶׂה צַדְקָה כָּכָל עַת. וְהָא
 אֲתַמַּר. ^י

דעיא מהימנא

סג וְהִתְנַחֲלְתֶם אוֹתֶם לְבְנֵיכֶם וְגו', לְעוֹלָם בְּהֶם תַעֲבֹדוּ וְגו'. פְּקוּדָא
 דָּא לְעַבּוּד בְּעַבְד כְּנַעֲנִי, דְכְתִיב, לְעוֹלָם בְּהֶם תַעֲבֹדוּ וְאֵינּוֹן מַסְטְרָא דְחָם
 דְגַלְיָ עֲרִיין דְאֲתַמַּר עֲלֵיה ^ט אַרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו. אֲמַאי עֶבֶד
 עֲבָדִים. אֲלָא עֶבֶד לְהָהוּא עֶבֶד עוֹלָם, דְאִיהוּ עוֹלָמוּ שְׁל יוֹכַל. וְאִי תִימָא דְהָא
 אֲתוּקָ דְשֵׁם יִיפֶת תְּוָה, אֲמַאי לָא תְוָה יִהְיֶה כְּפֹתִיָּהוּ. וְהָכִי מְנַרְעָא דְחָם תְּוָה
 יֵאֲלִיעֶזֶר עֶבֶד דְאַבְרָהָם, אֲמַאי לָא תְוָה כְּפֹתִיָּהוּ. דְנַפְק צְדִיק, וְקב"ה אוֹדִי
 בְּכַרְכְּתִיָּה, כַּד בְּרִיךְ ליה ^ט לְבָן.

סד אֲלָא וְדַאי הָכָא בְרַזָּא דְגִלְגוּלָא, גּוֹלָל אוּר מִפְּנֵי חֲשֵׁף, עֲבָדָא

מסורת הזוהר

^ט (תהלים לו) לעיל אות נב צ"ג. י' (משלי י) מקץ לט
^ט צ"א ח"א קג: רעג: ט (תהלים קי) ויצא נב צ"ה.
^ז (ויקרא כה). ט (בראשית ט) ויחי קיט צ"ז.

חלופי גרסאות

ז ל"ג טוב. ח לון. ט בדפו"י כתבו חסר כאן סיום המאמר
 עייך בסוף הספר סימן ז'. י ועבר. כ ענ. ל ל"ג אליעזר.
 נ אברהם.

מאמר

יוסי, ונתנו לו לאכול. אחר שאכל, הגידו לו
 הנס שעשה לו הקב"ה.

הסולם

לעולם בהם תעבדו

סג וְהִתְנַחֲלְתֶם וְגו' לְעוֹלָם בְּהֶם
 תַעֲבֹדוּ: מִצוּה זֹו הִיא לְעַבּוּד בְּעַבְד כְּנַעֲנִי,
 שְׁכַתוּב, לְעוֹלָם בְּהֶם תַעֲבֹדוּ. וְהֵם מִצַד חָם,
 שְׁגִילָה עֲרִיּוֹת, שְׁנֵאמַר עֲלֵיו, אַרוּר כְּנַעַן עֶבֶד
 עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו. לְמָה, עֶבֶד עֲבָדִים. אֲלָא
 שְׁהוּא עֶבֶד לְעַבְד עוֹלָם הָהוּא שְׁהוּא עוֹלָמוּ שְׁל
 יוֹכַל. כְּלוּמַר שְׁהוּא עֶבֶד לְעַבְד נִרְצַע יִשְׂרָאֵל
 שְׁהוּא יוֹצֵא חֲפְשִׁי בְּעוֹלָמוּ שְׁל יוֹכַל, וְהוּא אֵינּוּ
 יוֹצֵא לְחֲפְשִׁי אֲפִילוּ בְיוֹכַל. וְאִם תֵּאמַר, הָרִי
 אֲחִיו שְׁל שֵׁם וִיפֶת הִיָּה, לְמָה לָא הִיָּה כְמוֹהֶם.
 וְכֵן, אֲלִיעֶזֶר עֶבֶד אֲבְרָהָם שְׁהִיָּה מְזוּרְעוּ שְׁל חָם,
 לְמָה לָא הִיָּה כְמוֹ חָם, אֲלָא שִׁיעָא צְדִיק וְהַקְב"ה
 הוֹדָה בְּכַרְכְּתוֹ כְּשֶׁבְרַךְ אוֹתוֹ לְבָן, שְׁנֵאמַר עֲלֵיו
 בְּתוֹרָה, בְּרוּךְ ה' וְכִיוֹן שְׁכַתוּב בְּתוֹרָה הָרִי
 הַקְב"ה מְעִיד עֲלֵיו שְׁהוּא אֲמַת.

סד אֲלָא וְדַאי הָכָא וכו': ומשיב, אלא
 ודאי

(דפו"י דף קי"א ע"א)

כא

רעיא מהימנא

דאברקהם דנפק מחשך, ונדא ורעא דחם, דיו לעבד להיות כרבו דאיהו אברקהם, דנפק מתרח עובד ע"ז. וחסך מפני אור, דא ישמעאל דנפק מאברקהם, ועשו מיצחק.

סח ורזא ותערוכת טפין, באתר דלאו דיליה גרים דא. מאן דעריב טפה דיליה, בשפתה מחלת בת ישמעאל, או בבת אל נכר, דאינון רע חשך, וטפה דיליה טוב אור, וינרא אלהים את האור פי טוב. מערב טוב עם רע, עבר על מימרא דמאריה, דאמר וימעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

סו קב"ה, ביה הוא דערב, ארפיב ליה, ואיתי ליה בגלגולא לקבלא עונשיה. חזר בתיובתא, אשתדל באורייתא, ואפריש טוב מרע, דאינון אסור וקתור, טומאה וטהרה, פשר ופסול. בדא אתפרש רע מטוב, דאתמר ביה וייצר, יצירה לטב, ויצירה לביש. באורייתא אפריש לון, קודשא בריה הוא ירית ליה נשמתא מניה, למחוי שלטא על תרווייהו, בחד דאיהו אור. עלמא דאתי. ובחד דאיהו חשך, עלמא דין. הה"ד ויפת באפיו נשמת חיים.

סז וכפום זכון וחובין. כמה דאוקמוה, העושה מצוה אחת מטיבין לו. בינוני, זכון וחובין שקלין, פלגו זכון ופתא ופלגו חובין לתתא, ורזא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(1) (בראשית א) ב"א נ צ"א. (ס) (שם ב) ב"א רט צ"ג. נ בתעובות. ס בהא. ע מסיף דערב רב. פ וארכיב. צ לעילא; לעילא ופלגי לתתא.

הגלגול

הפוסם

מאמר

שכתוב וייצר עם ב' יודין, להורות שיש באדם ב' יצירות, יצירה לטוב ויצירה לרע, ובתורה הוא מפריד אותם, והקב"ה מנחיל לו נשמה ממנו, שיהיה שולט על שניהם, האחד שהוא טוב ואור, הוא עולם הבא, והאחד שהוא רע וחשך הוא עולם הזה. ז"ש, ויפת באפיו נשמת חיים.

סז וכפום זכון וחובין וכו': וכפי הזכיות והחובות הוא נדון, כמו שהעמדנו, העושה מצוה אחת מטיבין לו. בינוני הוא, מי שזכיות שלו ועונותיו הם שקולים שווה בשווה, מחצה זכיות למטה, ומחצה עונות למטה. וז"ס, מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש. דהיינו אם יש חצי המלכות, שהוא מחצה זכיות, אז ותעש, שנתקבלה השאלה והבקשה. צדיק גמור, כל זכיותו הן למעלה, ועונותיו למטה. רשע גמור, עונותיו למעלה וזכיותיו למטה.

פירוש. צדיק גמור כל זכיותו שמורים לו למעלה לעולם הבא. ואינו מקבל מהם בעוה"ז כלום. ועונותיו, דהיינו העונשים על עונותיו הם למטה בעוה"ז. רשע גמור, עונותיו למעלה דהיינו שנפרעים ממנו בגיהנם אחר פטירתו

וראי כאן הוא בסוד הגלגול, גולל אור מפני חשך, דהיינו עבדו של אברהם שיצא מחשך, שהוא זרעו של חם, דיו לעבד להיות כרבו, שהוא אברהם שיצא מתרח עובד ע"ז. וע"כ יצא מארדו ומחשך ונעשה ברוך ה', כמו אברהם שיצא מתרח, שהיה ג"כ אור מתוך החשך. וחשך מפני אור, זהו ישמעאל שיצא מאברהם, ועשו מיצחק.

סח ורזא תערוכת טפין וכו': והסוד הוא, תערוכת טפות הזרע במקום שאינו שלו גורם את זה. מי שמערב טפה שלו בשפחה, במחלת בת ישמעאל, שהיא קליפה רעה, או בבת אל נכר, דהיינו בתו של עכו"ם, שהם רע וחשך, והטפה שלו הוא טוב ואור. בסו"ה, וירא אלקים את האור כי טוב. הוא מערב טוב עם רע עובר על מאמר אדוני, שאמר, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

סו קב"ה, בהווא דערב וכו': הקב"ה, במה שערב אותו האדם, מרכיב אותו ומביאו בגלגול לקבל עונשו. דהיינו שמביאו בגוף הכלול מטוב ורע. אם חזר בתשובה, ועסק בתורה, והפריד טוב מרע, כי עסק באיסור והתר, טומאה וטהרה, כשר ופסול, בזה נפרד הרע מטוב, שנאמר בו, וייצר ה' אלקים את האדם וגו', (דפו"י דף ק"א ע"א) * ע"י ברכת שלום בסוף הספר

רעיא מהימנא

כב

דא ו מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש. צדיק גמור, כל זכווי לעילא, וחובוי לתתא. רשע גמור, חובוי לעילא, וזכווי לתתא.

סח) וב"ג דחב באתגליא, בתרין דרגין איהו, אי חזר בתיובתא באתגליא, בין צדיקיא, בגין דנדעין דינוי דקב"ה, ונטרין גרמיהו מלמחטי. ובאתפסיא, בין רשיעיא, לקיים בהו ויעניי רשעים תכלינה.

סט) ובגין דא, חוכא דאדם עבר, על ויצו יי אלהים, ואוקמוה, אין צו אלא ע"ז, אעבר עליה, ארכיב ליה בטפת תרח, דביה רתח לקב"ה, דעבר על צו מע"ז. הדר בתיובתא, ותבר צולמין דע"ז, וכל מזוניי דיליה. הוא תקין ורמה דחב, ותבר חוכא, ובניינא בישא, דבנה ואמליך ליה לקב"ה ושכינתיה. על עלמא.

ע) במאי. בגין דקדיש שמייה ית' ברבים, ועאל בנורא לאתוקדא גרמיה. לקיים ביה פסילי אלהיהם תשרפון באש. ולא עוד אלא דלאבוי תרח אהדר בתיובתא, ואעיל ליה ולאמיה, ולכל מארי דהוא דרא בגן עדן. וקיי אתלכן בנורא ככספא, דאיהי מונייטא דמלכא, ושקר לה בעופרת, אעיל ליה בנורא, ונפק העופרת לבר, ישמעאל. ובגין דא נפק, מצחק בע"ז. ואשתאר

מטרת הזהר (אסתר ה) תרומה קצב צ"ת. 9) (איוב יא) ח"ג קנג. ז"ח כב ט"ב שכיט. צ) (בראשית ב) ב"א וכה צ"א. 7) (דברים ז) שמות קא צ"ו.

חלופי גרמאות

שינוי השם שינוי מקום שינוי מעשה
גלגול אדם הראשון, חזר אברהם בתשובה, ושבר צלמי עבודה זרה, וכל המזונות ששמו בפניהם, הוא תקן מה שחטא אדם ותרח, ושבר החטא, ובנין הרע שבנה, דהיינו בנין הקליפות שאדם גרם ע"י חטאו, והמליך את הקב"ה ושכינתו על כל העולם.
ע) במאי בגין דקדיש וכו': שואל כמה המליך את הקב"ה ושכינתו על העולם. ומשיב, משום שקדש את שמו יתברך, ברבים, ונכנס באש להשרף עצמו, לקיים בו, באדם, פסילי אלהיהם תשרפון באש. פירוש, משום שאדם עבד ע"ז הוא נחשב משום זה כמו פסילי אלהיהם. ולא עוד אלא שהחזיר בתשובה את אביו תרח, והביאו, ואת אמו ולכל שליטי אותו הדור, לגן העדן. וכך נתלכן באש ככסף, שהוא מטבע כסף של המלך וזייפו אותה בתערובת עופרת, ע"כ הכניסו באש, ויצאה העופרת לחוץ, שהוא ישמעאל. משום זה יצא ישמעאל מצחק בעבודה זרה. ונשאר אדם מלובן באש. וזה הוא שינוי השם. שנשתנה שמו מאדם לאברהם. כי כשאדם נתגלגל, היה צריך לעשות לו, שינוי השם שינוי מקום שינוי מעשה, כדלהלן. מוניטא פירוש

מאמר
פטירתו מעולם הזה. וזכותיו שעשה, הוא למטה, שנחננים לו שכרו בעוה"ז. בנינוי זה וזה שופטו, שהן שכרו והן עונשו הם למטה בעוה"ז.
סח) וב"ג דחב באתגליא וכו': ואדם שחטא בגלוי, הוא כבי' מדרגות, דהיינו בבי' אפנים, אם הוא חזר בתשובה בגלוי, דהיינו כמו שחטא בגלוי, אז מושיבין לו בעולם ההוא בין צדיקים, היודעים דינוי של הקב"ה, ושומרים עצמם מלחטוא. ואם חזר בתשובה בסתר, אין מושיבים אותו בין צדיקים, כי חטאו לא נמחק לגמרי, אלא מושיבים אותו בין הרשעים, והרשעים מתקנאים בו שטעה תשובה, לקיים בהם, ועיני רשעים תכלנה.
סט) ובגין דא חוכא וכו': ומשום זה, חטאו של אדם הוא, שעבר על ויצו ה' אלקים וגו', והעמדנו, אין צו, אלא עבודה זרה (לעיל ב"א אות תל"ב ע"ש) עבר על עבודה זרה, הרכיבו, דהיינו שהביאו בגלגול, בטפת זרעו של תרח, שבו רתח, דהיינו שהכעיס, את הקב"ה, ועבר על צו של ע"ז, כי תרח היה עובד ע"ז. ויצא מטפת זרעו, אברהם, שהיה (דבויי דף קי"א ע"א *) דף קי"א ע"ב)

כג

רעיא מהימנא

אדם מלובן, וְהָאֵי אִיהוּ שִׁנּוּי הַשֵּׁם. דְּכַד אַתְּגַלְגַּל אָדָם, בְּעֵי לְמַעְבַּד לִיהַ שִׁנּוּי הַשֵּׁם, שִׁנּוּי מְקוֹם, וְשִׁנּוּי מַעֲשֵׂה.

עא) לְכַתְרָ אַתָּא יִצְחָק, וְאַתְתְּקַף בֵּיהּ, אֶמְחֻבָּא תַנְיִנָא, דְאַתְמַר בֵּיהּ עַל הָאָדָם, דְדָא שְׁפִיכוּת דְמִים, וְדָא גְרַם נְסִינָא דִיִּצְחָק בְּסַפִּינָא. וְאַתְבְּרַר בֵּיהּ, כְּמַאן דְכְרִיר אוֹכַל מַגּוּ פְסוּלַת, וְנִפְיָק פְסוּלַת לְבַר, עֲשׂוּ שׁוּפָךְ דְמִים.

עב) לְכַתְרָ אַתָּא יַעֲקֹב, וְאַרְפִּיב לִיהַ בְּלִבְנָן, וְאַתְעַבִּיד עֲבַד לְגַבִּיהַ, הַה"ד. אֶעֱבַדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֲלָ. וְיִבְתְּהִיא סָבָה דְאַחֲלָךְ לֵהּ בְּאַחֲוֹתָא, עֲבַד שְׁבַע שָׁנִים אַתְרִינִין. לְאַפְקָא תְרִין טַפִּין דְדוֹרָק אָדָם בְּאַתְרָ נּוֹכְרָאָה, וְדָא גְלוּי עֲרִיזוֹת, וְהָאֵי אִיהוּ לְאֹמֵר. וְאַפִּיק לֹוּן מִן לִבְנָן הָאֲרַמִי, נְחָשׁ.

עג) וּבְתַלַּת אַלִּין, הָוָה לְאָדָם שִׁנּוּי הַשֵּׁם, וְשִׁנּוּי מְקוֹם, וְשִׁנּוּי מַעֲשֵׂה. שִׁנּוּי הַשֵּׁם: בְּאַבְרָהָם. וְשִׁנּוּי מְעֵשֶׂה: בְּיַעֲקֹב. וְאֵי לְהָאֵי דְאַתְמַר בֵּיהּ, אֲזִי רָאָה וַיִּסְפְּרָה, אֶקְבַּל בְּתִיּוֹבְתָא כָּל שַׁפְּנָן לְאַחֲרִים.

עד) וּבְגִין דָּא, עֲבַד טוֹב אַתְרָא גְרִים. וְעַבְד רַע, אוֹף הָכִי. אֶבַּל שְׁאָר

ח'לופי גרמאות

מסורת הזהר

ת ואתתקן. א בחובא. ב ובה. ג ליג קבל.

(ר (בראשית כט) ויצא נו צ"ר. (ט (איוב כח) ויקהל עד צ"צ.

הסולם

שינוי השם שינוי מקום שינוי מעשה

מאמר

אמר (כנ"ל בדבור הסמוך) והוציא אותן מן לבן הארמי, שהוא בחינת נחש.

עג) ובתלת אלין הוה וכו': ובג' אלו, באברהם ביצחק וביעקב, היה לאדם שינוי השם, שינוי מקום, ושינוי מעשה. שינוי השם באברהם. שינוי מקום ביצחק. שינוי מעשה ביעקב. ואם זה שנאמר בו, אז ראה ויספרה הבינה וגם חקרה ויאמר לאדם וגו', קבל בתשובה, כל שכן לאחרים. שאינם כל כך גדולים כמוהו.

עד) ובגין דא עבד וכו': ומשום זה, עבד טוב המקום גורם. ועבד רע גם כן המקום גורם. אבל שאר עבדים לעולם בהם תעבורו. קמו ראשי הישיבה ואמרו, אשרי העם שככה לו. שככה הוא בגימטריא משה, דהיינו רעיא מהימנא. קם רעיא מהימנא ואמר, אשרי העם שה' אלקיו.

פנימיות המאמר. כל המאמר הזה מדבר מתקן החטא של אדם הראשון. כי אדם הראשון גנב היה, שבעל הגן צוה עליו, ומעץ הרעת טוב ורע לא תאכל, והוא הלך וגנב ואכל. וע"כ תקונו, ונמכר בגנבתו, שבית הדין ימכרוהו לעבד. שתקון זה התחיל ביעקב, אמנם מטרם שבא לתקון הזה הוא צריך לג' תקונים, שהם שינוי השם ושינוי המקום ושינוי המעשה. ואז נמכר לעבד ללבן, שממנו נמשך הסוד של עבד עברי, היוצא לחפשי בשנה השביעית, שה"ס רחל

פירושו מטבע. כמו מוניטא שכולה זהב (שמו"ד ה).

עא) לכתר אתא יצחק וכו': אחר כך בא יצחק, ונתחזק בו, דהיינו שאדם נתגלגל בו ונתחזק, מעבירה שניה, שנאמר בו, ע"פ האדם, שזו שפיכות דמים. כנ"ל (ב"א אות תל"ב) שדורש על הכתוב ויצו ה' אלקים על האדם לאמר וגו'. אשר ויצו הוא על ע"ו, על האדם, הוא, על שפיכות דמים. לאמר, זו גילוי עריות, ע"ט, והוא עבר על כולם. (כמ"ש ב"א אות תמ"ח). וזה גרם אל הנסיון של יצחק בסכין, דהיינו בעקדה, שנאמר, ויקח את המאכלת לשחוט את בנו. ואדם נברר בו, כמי שמברר אוכל מתוך פסולת, ויצא הפסולת לחוץ, שהוא עשו שופך דמים. והאוכל, שהוא יעקב, יצא מבורר ונקי מכל פסולת וז"ש (ב"א אות תל"ט) דיעקב שופריה דאדם הראשון. דהיינו כנ"ל. כי ביעקב יצא מצורך ומזוקק מכל פסולת.

עב) לכתר אתא יעקב וכו': אח"כ בא יעקב, שהוא בחינת הטוב והאוכל שנברר מאדם הראשון, והרכיב וחבר אותו בלבן, ונעשה לו עבד. ז"ש, אעבדך שבע שנים כרחל. ובסבה ההיא שהחליפה באחותה, עבד שבע שנים אחרים, להוציא ב' טפות שזרק אדם במקום נכרי. דהיינו בב' רוחין נוקבין דאזודווגן עמיה אחר שפירש מחוה (כנ"ל בראשית ב' אות שמ"ו) וזהו גילוי עריות. וזה המרומז במלה (דפו"י דף ק"א ע"ב)

רעיא מהימנא

כד

עבדים, לעולם בהם תעבדו. קמו מארי מתיבתא, ואמרו ^ט אשרי העם שפכה

מסורת הזהר

(ת) (תהלים קמו) הקס"ז נ צ"ג.

מאמר	הסולם	שינוי השם שינוי מקום שינוי מעשה
<p>רחל. ועוד לא נשלם התקון בזה אלא שנצמח מזה בחינת עבד רע שה"ס הגלויות שנגלו ישראל ונמכרו לאומות העולם. שמה נמשך הסוד, של עבד נרצע, העובד לעולמו של יובל, שהיא בינה, שבעת שהבינה שולטת, יוצא לחירות ושב אל אחוזתו. שה"ס ג' הגאולות שהיו על ידי שליטת אור הבינה שה"ס יובל, ועם כל זה עוד לא נשלם בזה החטא של עצה"ד כולו, וכן עוד לא נגלה גאולה השלמה, שהרי נשארו בחינות עבד כנעני, שהם אינם יוצאים אפילו בעולמו של יובל. שגם הם מצאצאי החטא של אדם הראשון וצריכים תקון, והם צריכים דוקא לצאת לחירות מבחינת השמטה עצמה, כי הם לא יוכלו להנות מבחינת יובל כלום. וע"כ צריכים להמתין עד גמר התקון שבאלף השביעי, שאז יתקנו גם הם, ואז נמצא שנתתקן החטא של עצה"ד כולו. ועתה נבאר, סוד שינוי השם, ושינוי מקום, ושינוי מעשה. כי נודע שחטא של עצה"ד היה שהמשיך את הארת החכמה שבשמאל ממעלה למטה שבוה הפריד השמאל מן הימין, ובסוד לא זכי הא רע, נגלה עליו נקודת המנעולא בסוד לפתח חטאת רובין, שעם גילויה מסתלקים כל האורות, (כנ"ל ויצא י"ג ד"ה סתרא, ובהקדמת ספר הזהר דף קכ"ד אות קכ"ג בהסולם עש"ה) שמתעם זה אבד זיהרא עלאה ונגרש מגן עדן. ונמצא שאדה"ר גרם בחטאו שנתוספו דינין דנוקבא על דינין דדכורא של שליטת השמאל בפרודא, שהם מחריבים את העולם (כנ"ל אחרי אות קי"ח ותודיע אות קנ"ב) ותקון הראשון הוא, שיבטלו זה את זה, (כמ"ש טו). וז"ס גלגול הראשון של אדה"ר באברהם, שבו התחיל התקון, שהדינים דנוקבא יבטלו את הדינים דדכורא. וז"ש (באות ט"ט) אין צו, אלא עבודה זרה, שהיא שליטת השמאל, שגרם אדם הראשון שהוא דינים דדכורא. ארכיב ליה בטפת תרה וכו', שהוא אברהם, ותבר צו"מין דעכו"ם, שהוא המשיך את המנעולא, שה"ס דינים דנוקבא, ושבר עם זה צולמא דעכו"ם שהם דינין דדכורא, שבוה נתבטלו הג"ר דשמאל, שהם ראשם של הע"ז. וכ"ל מוזני דיליה, שהפסיק כל השפע שלהם (כמ"ש בתודיע אות קנ"ב). ועאל בנורא לאתוקדא, כי אברהם הפיל את עצמו לכבשן האש, כדי לבטל הדינים דדכורא, ולקיים</p>	<p>פסילי אלהיהם תשרפון באש. דהיינו באש המנעולא. אמנם זה היה מספיק לתקון הימין, דהיינו אברהם, שה"ס אור החסדים, שעליהם לא היה צמצום, ואפילו בכלים דמנעולא היה אפשר לקבלם. אמנם בחינת שמאל, שה"ס הארת הבינה השבה להיות חכמה, לא תקן כלום. כי הכלים שיש בהם גילוי מנעולא אינם יכולים לקבל חכמה, להיותה המלכות דצמצום א' (כמ"ש ב"א דף ז' ד"ה וכבר). ומשום זה יצא ממנו פסולת, דהיינו החסרון קבלה מהארת החכמה, שדומה כמו שמוז"ף במטבע של המלך, שמעב גילוי הג"ר, ופסולת הזה ה"ס ישמעאל, הדומה כמו עופרת המעורב בכסף. וז"ש, ככפא דאיהי מוניטא דמ"כא ושקר ליה בעופרת, שהוא ישמעאל. וז"ש. והאי איהו שינוי השם. כי שבר שם הטומאה שהוא א"ה אהר, והחזיר השם הקדוש למקומו. וכדי להחזיר בחינת השמאל ג"כ לקדושה, ולהמשיך הארת החכמה, צריכים להעלות המלכות לבינה, ותקבל המלכות כלים דבינה, ולגנוז בחינת המנעולא. (כמ"ש לעיל ב"א ז' ד"ה וכבר) שז"ס שינוי מקום שנעשה ביצחק, שהמלכות נסתלקה ממקומה, ועלתה למקום בינה, ואז נולד יצחק, שה"ס קו השמאל. ואדם הראשון נתתקן בו ע"י השינוי מקום שבו. וז"ש (באות ע"א) לבתר אתא יצחק, ואתתקף ביה, כי ע"י שינוי מקום שבו נתחזק אדם הראשון בקו שמאל, וע"י עקדת יצחק נכלל בימין (כנ"ל ויקרא דף ק' ד"ה פירוש) וז"ש, ודא גרם נסיונא וכו' ואתברר ביה וכו' ונפק פסולת לבר עשו, כי מתוך שמנעולא נגנו לגמרי ונעשה שינוי מקום חזר ונתגבר השמאל, בלי ימין, שעשו המשיך ממנו ממעלה למטה, שה"ס הפסולת, שמכאן שפכת דמים. ולפיכך גם שינוי המקום לא היה מספיק לתקון אדם הראשון.</p> <p>וז"ש (באות ע"ב) לבתר אתא יעקב, שה"ס קו האמצעי, העושה שלום בין ב' הקוין ומתקן את קו השמאל שלא יאיר אלא ממטה למעלה בסוד אור הנקבה (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה חחלוקת) שמתעם זה אין החכמה מתגלית עוד בקו שמאל דז"א שה"ס יצחק, המאיר ממעלה למטה, כאור זכר, אלא במלכות שה"ס רחל בלברה, מפני שהיא אור הנקבה המאירה רק ממטה למעלה. וז"ש, וארכיב ליה בל"ן ואתעביד</p>	

(דפו"י דף קי"א ע"ב)

כה

רעיא מהימנא

לו, שְׁכַבְתָּהּ בְּגִמְטוּרְיָא מִשָּׁה. קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאָמַר, אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂיִי אֱלֹהֵיוּ.

ע"כ. ד

עה (ע) פִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגוֹ'. פְּקוּדָא לְעִבּוּד בְּכָל מִינֵי עֲבוּדָה בְּמִקְדָּשׁ, וְלִבְר מִמִּקְדָּשׁ, בְּכָל אִינוּן פּוֹלְחֵינִן דְּאִקְרִי עֲבוּדָה, בְּצִלוֹתָא, לְאַשְׁתְּדַלָּא בְּתַר פְּקוּדֵי אֲוִרְיָתָא דְכָלְא אִקְרִי עֲבוּדָה, כְּעִבְד דְּאַשְׁתְּדַל בְּתַר מְאָרְיָה, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיקָהּ.

עו (ע) בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל וְקָרִי לֹון עֲבָדִים, דְּכְתִיב פִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מְאִי טַעְמָא אִינוּן עֲבָדִים. בְּגִין דְּכְתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. וּבְגִי כְּפִתִּיב בְּעֶשֶׂר אֲמִרָן לְבְּתַר, דְּכְתִיב אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר

חלופי גרסאות

ד בדפו"י כתב משפטים קי"ז לא תהיה אחרי רבים וכו'.
ה מוסיף במקדש בכל. 1 אקרי.

מסורת הזהר

(א) יתרו סו צ"ס. (ב) (שמות כ) יתרו צח צ"ג.

הסולם

מאמר

שינוי השם שינוי מקום שינוי מעשה
ביוכל, כי אין הכלים דמנעולא יכולים לקבל מהם כלום, אלא רק בגמר התקון באלף השביעי. ונמצא שעד אז אין תקון עצה"ד נגמר כולו. וזה שמסיים (באות ע"ד) ובגין דא, עבד טוב, שהוא עבד עברי, היוצא בשביעית, אתרא גרים, דהיינו שינוי המקום של המלכות, שעלתה לבינה, גרם לו שיוכל לצאת בשביעית כנ"ל. ועבד רע, אוף הכי, דהיינו עבד נרצע שהוא פגום, שינוי המקום גורם לו, שיוצא לעולמו של יובל. דהיינו לקבל מאור הבינה. כנ"ל. אב"ל שאר עבדים, דהיינו עבד כנעני שאין בו שינוי מקום, לעולם בהם תעבודו, שהם אינם יוצאים לחירות ביוכל, כי הכלים שלהם להיותם ממנעולא אינם יכולים לקבל אלא ממלכות המצומצמת, וע"כ אינם יוצאים לחירות ולא נגמר תקון אדה"ר, עד גמר התקון. שאז יתקן המנעולא במקומה, ותהיה כמו הבינה, ולא יהיה נצרך עוד שינוי המקום. ובזה מובן כל המאמר.

מאמר כי יי בני ישראל עבדים

עה) כי יי בני ישראל עבדים וגו': מצוה לעבוד בכל מיני עבודה במקדש, ולחונן ממקדש בכל אלו העשיות הנקראים עבודה, דהיינו בתפלה, ולהשתדל אחר מצוות התורה, שהכל נקרא עבודה, כעבד המשתדל אחר אדונו לכל מה שצריך.

עו) בגין דישראל קרי וכו': משום שקרא את ישראל עבדים, שכתוב, כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. מהו הטעם שהם עבדים. משום שכתוב, אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, ומשום זה כתוב לאת"כ בעשרת הדברות

(דפו"י דף קי"א ע"ב)

כו

בהר

הוצאתיך מארץ מצרים, למפלח ליה פֶּעֶבֶד דְּפִלַח לְמַאֲרִיָּה דְּפָרִיק לִיָּה מִן מוֹתָא, דְּפָרִיק לִיָּה מִכָּל בִּישִׁין דְּעֻלְמָא.

עז בְּתַרְיִן זִינִין אַקְרוּן יִשְׂרָאֵל לִקְבִ"ה, "עֲבָדִים, דְּכְתִיב עֲבָדֵי הָם. וְאַקְרוּן בְּנִים, דְּכְתִיב "בְּנִים אַתֶּם לִי" אֱלֹהֵיכֶם. בְּזִמְנָא דִּידַע לִיָּה בִּ"נ לִקְבִ"ה בְּאַרְחָא פְּלִל, בְּדִין אַקְרִי עֲבָד דְּעֲבִיד פִּקּוּדָא דְּמַאֲרִיָּה, וְלִית לִיָּה רְשׁוֹ לְחַפְשָׁא בְּגִיזוּי וּבְרִזִין דְּבִיתִיה. בְּזִמְנָא דִּידַע לִיָּה בִּ"נ בְּאַרְחָא פֶּרְט, בְּדִין אַקְרִי בִּן רְחִימָא דִּילִיָּה, ^ט כִּבְנִין דְּחַפְּיֵשׁ בְּגִיזוּי, בְּכָל רִזִין דְּבִיתִיה.

עח וְאֵעִ"ג דְּאַקְרִי בִּן בְּרָא בּוֹכְרָא לְקוּדְשָׁא בִ"ה, כַּד"א "בְּנֵי בְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, לֹא יִפּוּק גְּרַמְיָה מִכָּלְלָא דְּעֲבָד, לְמַפְלַח לְאַבּוּי בְּכָל פּוּלְחָנִין דְּאִינוּן יִקְרָא דְּאַבּוּי. וְהֵכִי אֲצַטְרִיךְ לְכָל בִּ"נ לְמַהוּי לְגַבֵּי אַבּוּי בִּן, לְחַפְשָׁא בְּגִיזוּי וּלְמַנְדַּע רִזִין דְּבִיתִיה, וְלֹאֲשַׁתְּדִלָּא אַבְתְּרִיָּהוּ. וְלְמַהוּי לְגַבֵּי אַבּוּי עֲבָד.

מסורת הזהר (דברים יד) לך גג צ"ב. (ד) (שמות ד) לך קמר צ"ד. חלופי גרסאות
ז אינון; שמחן אלן. ח אקרון עבד.
דרך אמת ט כבן הזה שמחפש באוצרות בכל סודות ביתו.

מאמר

הסולם

כי לי בני ישראל עבדים

הדברות, שכתוב, אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, לעבוד לו כעבד העובד לאדונו, שגאל אותו מן המות וגאל אותו מכל הרעות שבעולם.

פירוש. עבד, ה"ס המתקן אורות החכמה שבשמאל, כי בסבת חטאו של אדה"ר ירדו האורות והכלים הארת החכמה וקדושה ונפלו לקליפת מצרים, שבסבה זו הוכרתו ישראל להיות עבדים בארץ מצרים. וג' בחינות עברו על בירורים אלו דשמאל עד שנשלמו במתן תורה, בסוד נשמה חיה יחידה הארת השמאל. כמ"ש כל זה באורך לעיל (לך דף מ"ח ד"ה ויש ע"ש כל החמשון) וז"ש, מ"מ אינון עבדים, שפירושו תקון השמאל. ומשיב, בגין דכתיב אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, דהיינו שהוציאו עמהם אז הניצוצים והכלים הארת החכמה שבשמאל (כמ"ש שם) וז"ש, ובג"כ וכו' אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. שה"ס ההמשך של גילוי התקונים דשמאל המיוחס לעבודת עבד. (כמ"ש שם). וכנגד זה יש בחינת בן, הנמשך מקו אמצעי, כמ"ש לפנינו.

עז בְּתַרְיִן זִינִין אַקְרוּן וְכו': בְּשֵׁי אֹפְנִים נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל לְהַקְבִ"ה, נִקְרָאִים עֲבָדִים, שְׁכַתוּב, עֲבָדֵי הָם. וְנִקְרָאִים בְּנִים, שְׁכַתוּב, בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. כִּי בְּזִמְנָא שְׁאֲדָם יוֹדַע אֶת הַקְבִ"ה בְּדִין כָּלְל, נִקְרָא עֲבָד שְׁעוּשָׁה מִצְוֹת אֲדוּנָא, וְאִין לֹא רְשׁוּת לְחַפֵּשׁ בְּאוֹצְרוֹת וּבְסוּדוֹת

ורא

(דפני דף ק"א ע"ב)

כז

רעיא מדימנא

עט) וְנָזָא דְמַלְתָּה, תְּרִין דְרָגִין אֵינּוֹן לְעֵילָא, דְאַצְטְרִיךְ בְּרֵשׁ לְאַתְעֲטְרָא בְּהוּ, וְאֵינּוֹן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, וְאֵינּוֹן חַד. חַד, רְזָא דְעֵבֶד. וְחַד, רְזָא דְבֵן. וְהָאֵי עֵבֶד, אֲקָרִי אַדּוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֶּן, כְּמָה דְאֹקִימָנָא בְּנֵי כְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא רְזָא תְּדָא דְמַהִימְנוּתָא. וְאַצְטְרִיךְ בִּי לְאַתְעֲטְרָא בְּאַלִין דְרָגִין, לְאַתְכַּלְלָא בְּרְזָא דְמַהִימְנוּתָא.

פ) עֵבֶד, לְמַפְלַח בְּכָל זַיְנֵי פּוֹלְחָנָא, בְּצִלוֹתָא דְאַקְרִי עֲבוּדָה, פְּתָהֵי עֵבֶד דְאִיהוּ רְזָא עֲלָאָה, דְלֹא שְׂכִיךְ לְעֵלְמִין תְּדִיר. וְקָא מְשַׁבְּחָא וּמְנַגְנָא תְּדִיר. וְהָא אַתְמַר בְּפּוֹלְחָנִין אַחֲרֵינִין, דְכָל פּוֹלְחָנִין וּמְלִין דְעֵלְמִין פְּלָהוּ אִיהוּ עֵבֶד וּפְלַח. וּבג"ד אֲקָרִי אַדּוֹן, בְּגִין דְאִיהוּ עֵבֶד לְמַפְלַח, אֲקָרִי אַדּוֹן כָּל הָאָרֶץ. בִּי דְאַתְעֲטֵר בְּרְזָא דָא, לְמִיְהוּ עֵבֶד לְמַפְלַח פּוֹלְחָנִיה דְמֵאֲרִיה, אִיהוּ סְלִיק וְאַתְעֲטֵר לְמִיְהוּ בְּדִרְגָא דָא, וְאַקְרִי אוֹף הֵכִי אַדּוֹן, דְהָא אִיהוּ בְרִיךְ בְּכָל אֵינּוֹן פּוֹלְחָנִין, לְהָאֵי עֲלָמָא, וְקָיִים לִיה. וְע"ד אֲקָרִי י אַדּוֹן.

פא) זַכָּאָה חוֹלְקִיה דְהָאֵי בֶן, דְזָכִי לְאַשְׁתְּדָלָא לְמַנְדַע בְּגִנּוּי דְאַבּוּי, וּבְכָל רְזִין דְבִיתִיה, כְּבָרָא חִידָאֵי דְאַשְׁלִטִיה אַבּוּי בְּכָל גְּנוּזֵי, וְדָא אִיהוּ קָרָא,

חלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

ט דהאי י מוסיף אדון כל הארץ. כ מוסיף אדון כל הארץ; אדוני הארץ. ל שליטה; ד שליטה.

רזא דעבד ורזא דבן

בחינת ג"ר כלל. כי חסדים דז"א בלי חכמה דמלכות, הם ו"ק. וכן חכמה דמלכות בלי חסדים דז"א היא ו"ק (כמ"ש שם).
פ) עבד למפלא בכ"ז וכ"ז: ומפרש דבריו. שצריך להיות במדרגת עבד, כדי לעבוד בכל מיני עבודות בתפלה שנקרא עבודה, כאותו עבד שהוא סוד עלין, דהיינו סוד המלכות, שאינה שוקטת תמיד לעולם, ומשבחת ומנגנת תמיד לז"א. וכן למדנו, בעבודות אחרות כי כל העבודות והדברים הנעשים בכל העולמות כולם היא, המלכות, עושיית ועובדת, ומשום זה היא המלכות, נקראת, אדון, כי משום שהיא בבחינת עבד לעבוד ולהמשיך חיות ושפע לכל העולמות כולם, ע"כ נקראת, אדון כל הארץ. והאדם המתעטר בסוד הזה, בבחינת עבד שבמלכות, להיות עבד לעבוד עבודת אדונו, הוא עולה ומתעטר להיות במדרגה זו, של עבד, ונקרא גם כן אדון. כי הוא מברך בכל אלו העבודות שלו, את עולם הזה, שהיא המלכות, ומקיים אותה. וע"כ נקרא אדון גם הוא.

פא) זכאה חולקיה דהאי בן וכ"ז: עתה מפרש מדרגת בן, ואומר, אשרי חלקו של אותו בן, שזכה להשתדל לדעת בנסתרות אביו ובכל סודות ביתו, כבן יחיד שהשליטו אביו בכל נסתרותיו. וזה הוא כבוד של הבן השולט על הכל. מי שמשתדל בתורה לדעת את הקב"ה ואלו נסתרות שלו, נקרא בן להקב"ה, ומכל צבאות השמים

הסולם

מאמר

עט) וְרִזָּא דְמַלְתָּה, תְּרִין וכו': וסוד הדבר. שתי מדרגות הן למעלה, שהאדם צריך להתעטר בהן, והם סוד האמונה, והן אחת. א' הוא סוד עבד, וא' הוא סוד בן. ומדרגת עבד הוזה שלמעלה, נקרא אדון כל הארץ, שה"ס המלכות, שבה מתגלה הארות החכמה שבשמאל, בסוד אור נקבה (כנ"ל אות ע"ז). ומדרגת הבן שלמעלה, הוא כמו שהעמדנו, בני בכורי ישראל, שה"ס ז"א בשעה שהוא בן לאו"א עלאין שאז נקרא ישראל. שה"ס אור הזכר. כנ"ל. והכל סוד אחד של האמונה. וצריך האדם להתעטר באלו המדרגות בן ועבד שלמעלה, להכלל בסוד האמונה.

פירושו. האדם שלמטה צריך לקבל תחילה בחינת עבד, שה"ס הארת חכמה מן המלכות שנקראת אדון כל הארץ. ואח"כ כשמקבל חסדים מז"א שה"ס בן או"א, הם אצלם בבחינת אורות הזכר, דהיינו בחינת ג"ר. אבל אם אין בו מדרגת עבד, אלא מדרגת החסדים בלבד, אז נחשבים לו לוי"ק בלי ראש. ואינם כלל מדרגת בן. אלא כשכבר נשלם בחכמה מן המלכות אז נחשבים החסדים לבחינת ג"ר כי ע"כ נבחת המלכות שהוא פתח להכנס לז"א (כנ"ל אמור אות קל"ד בהסולם ע"ש) וז"ש, ורזא דמלח תרין דרגין וכ"ז הוה רזא דעבד וחד רזא דבן וכ"ז דאצטריך ב"נ ל'אתעטרא וכ"ז. שצריך להתעטר בשניהם. ואם לא אינם (דפו"י דף קי"א ע"ב *) דף קי"ב ע"א)

רעיא מהימנא

כה

דשליט על כלא מאן דיִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵיִתָא, לְמַנְדַּע לִיה לִקב"ה. וּבְאִינוּן גְּנִיזִין דִּילִיה, אֲקָרִי בֵּן לִקב"ה, פֶּל חִילִי שְׁמַיָא, לִית מֵאן דִּימְחִי בִידֵיה, בְּכַל שְׁעָתָא דְאַצְטְרִיף לְמִיעַל לְגַבֵּי אָבוּי. וּזְכָאָה תּוֹלְקִיה בְּעֵלְמִין פְּלַהוּ. וּבג"ד, פֶּד אֲשְׁתַּדַּל לְמַנְדַּע לִיה בְּאַרְח פֶּרְט, בְּרָזָא דְחֻכְמָתָא, פְּדִין אֲקָרִי בֵּן.

פב בְּפוֹלְחָנָא דְב"נ פֶּלַח לִיה לִקב"ה, אִית פּוֹלְחָנָא, דְאַצְטְרִיף ב"נ לְאַתְפַּלְלָא בְּתַרְוֵיִהוּ, לְמַהוּ עֶבֶד וּבֵן, לְאַתְעֻשְׂרָא בִיה בְּקב"ה. יוֹמָה אִיהוּ. דָּא פּוֹלְחָנָא דְצְלוֹתָא, דְאַצְטְרִיף לְמַהוּ בֵּיה עֶבֶד וּבֵן, לְאַתְפַּלְלָא בְּדַרְגִין עֲלָאִין אֲלִין. לְמַפְלַח וּלְאַתְקֵנָא צְלוֹתָא בְּרָזָא דְעֶבֶד, לְמַפְלַח פּוֹלְחָנָא דְתַקִּנָּא דְעֵלְמִין. וּלְאַתְדַּבְקָא רְעוּתִיה בְּרִזִין דְחֻכְמָתָא, לְאַתְדַּבְקָא בְּמֵאֲרִיה בְּגִיזִין עֲלָאִין פְּדָקָא חֲזִי.

פג בֵּן אֲתַדְבַּק תְּדִיר בְּאָבוּי בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל, לִית מֵאן דִּימְחִי בִידֵיה. עֶבֶד, עֶבֶד פּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיה, וְאַתְקִין תְּקוּנִי עֲלֵמָא. מֵאן דְתְּוֵי תְּרַוֵּיִהוּ בְּכַלְלָא תְּדָא, בְּחַבְרָא תְּדָא, דָּא אִיהוּ בְּר נֶש דְאַתְקִין נְזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא בְּכַלְלָא תְּדָא, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל, וּמְחַבֵּר כְּלָא פְּתָדָא. דָּא אִיהוּ ב"נ, דְקב"ה אֲקָרִיז עֲלוּי בְּכַל אֲלִין חֲזִילִין וּמְשַׁרְיִין דְכָל עֲלֵמִין, וּבְכָל אִינוּן רְקִיעִין, אֲזַדְהֵרוּ בְּפִלְנֵיָא מְהִימְנָא דְבִי מְלָכָא, דְכָל גְּנֵזֵי דְמֵאֲרִיה בִידֵיה. וּזְכָאָה אִיהוּ בְּהַאי עֲלֵמָא, וּזְכָאָה אִיהוּ בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי.

פד מְהֵהוּא יוֹמָא וּלְהַלְאָה, אֲשְׁתַּמּוּדַּע בְּר נֶש, וְאַתְרָשִׁים בְּעֵלְמִין פְּלַהוּ. בְּשְׁעָתָא דְאַצְטְרִיף כָּל חִילִין וּמְשַׁרְיִין פְּלַהוּ אֲזַדְהֵרוּן לְמַהוּ גַבֵּיה, וּקב"ה

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

נ בארז כלל אית ליה למהוי [ולמהוי] עבד וליג מן ובאינון עד כד. ו ומאן.
דרך אמת י ניכר וירוע האדם ההוא בכל העולמות כולם.

הסולם

מאמר

רוז דעבד ורוז דבן
פג בֵּן אֲתַדְבַּק תְּדִיר וּכְוִי: וּמְפֻרְשׁ יוֹתֵר, בֵּן, מֵתַדְבַּק תְּמִיד בְּאִבּוּי בְּלִי פִירוּד כְּלָל, אִין מִי שִׁימְחָה בִידֵיו. עֶבֶד, עוֹשֶׂה עֲבוּדָתוֹ שֶׁל אֲדוּנּוֹ וּמִתְקֵן תְּקוּנֵי הָעוֹלָמוֹת. מִי שִׁיחֵיה לֹו שְׁנִיחָה, בֵּן וְעֶבֶד, בְּכַלל אֶחָד, בְּחַבְרָא אֶחָד, זֶה הוּא אֲדָם הַמִּתְקֵן כָּל סוּד הָאֲמוּנָה, שְׁחִיא הַמְּלָכוֹת, בְּכַלל אֶחָד, עַם ז"א, בְּלֵא פִירוּד כְּלָל, וּמְחַבֵּר הַכָּל יַחַד. זֶה הוּא אֲדָם, שְׁהַקְב"ה מְכַרִּיז עֲלוּי, בְּכַל אֲלוֹ הַצְּבָאוֹת וְהַמַּחֲנוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּבְכָל הַרְקִיעִים, הַזְהֵרוּ בְּפִלּוּנֵי שְׁחִיא הַנְּאֻמָּן שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שְׁכַל נִסְתָּרוֹת אֲדוּנֵי בִידּוֹ. אֲשֶׁרִי הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרִי הוּא בְּעוֹלָם הַבָּא.
פד מְהֵהוּא יוֹמָא וְהַלְאָה וּכְוִי: מִיּוֹם הַהוּא וְהַלְאָה, נוֹדַע אוֹתוֹ אֲדָם וְהוּא רְשׁוּם בְּעוֹלָמוֹת כּוֹלֵם. בְּשַׁעָה שְׁחִיא צְרִיךְ, כָּל הַצְּבָאוֹת וְכָל הַמַּחֲנוֹת מְצוּיִים לְהִיּוֹת אֲצֵלוֹ. וְהַקְב"ה אִינוּ צְרִיךְ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ לְבַדּוֹ. כְּלוּמַר, שְׁעִלְיוֹ עוֹמְדִים כָּל

השמים, אין מי שימחה בידו להכנס אל אביו בכל שעה שהוא צריך להכנס. אשרי חלקו בכל העולמות. ומשום זה, מי שמשתדל לדעת את אביו בדרך פרט בסוד החכמה, דחיינו החכמה שבימין דז"א, או נקרא בן. וההפרש מחכמה דימין לחכמה דשמאל ע"י צו אות קמ"ט.

פב בְּפוֹלְחָנָא דְב"נ פֶּלַח וּכְוִי: בְּעִבּוּדָה שְׁאֲדָם עוֹבֵד לְהַקְב"ה, יֵשׁ עֲבוּדָה, שְׁאֲדָם צְרִיךְ בַּה לְהַכְלִיל בְּשִׁנְיָהִם, שִׁיחֵיה עֶבֶד וּבֵן לְהַתְעַטֵּר בְּהַקְב"ה. וְמָה הִיא. הִיא הָעֲבוּדָה שֶׁל תְּפִלָּה, שְׁאֲדָם צְרִיךְ לְהִיּוֹת בַּה עֶבֶד וּבֵן, לְהַכְלִיל בְּב' מַדְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת אֲלוֹ, בְּז"א וּבְמַלְכוּת, לְעִבּוּד וּלְתַקֵּן תְּפִלָּה בְּסוּד עֶבֶד, לְעִבּוּד עֲבוּדָה שֶׁל תְּקֵן הָעוֹלָמוֹת, שְׁחִיא מַדְרָגַת עֶבֶד וְסוּד הַמְּלָכוֹת. וְלִדְבַק רְצוּנּוֹ בְּסוּד הַחֻכְמָה, שְׁבִימִין, כְּנ"ל, לְהַתְדַּבֵּק בְּאֲדוּנּוֹ בְּנִסְתָּרוֹת עֲלִיוֹנוֹת כְּרֵאוּי. שְׁחִיא מַדְרָגַת בֵּן, וְסוּד ז"א.

(דפו"י דף קי"ב ע"א)

כט

רעיא מהימנא

לא בעי אלא איהו בלחודוי. וקלא אתער, גאות הוא ליחיד למתוי גביה ד'יחיד, ולא תעסקא יחיד ב'יחיד.

פה ורזא דתריין דרגין אלין, אשכחנא בתד קרא, דכתיב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ויאמר לי עבדי אתה, הא עבד. ישראל הא בן. דכד אינון כללא תדא, פדין פתיב אשר בך אתפאר.

ברוך יי לעולם אמן ואמן ימלוך יי לעולם אמן ואמן. פ

חלופי גרסאות

ס ביחודאי. ע דבר. פ בדפווי כתבו שמות קליד ב' פקודא ללמוד תורה.

מסורת זוהר

ח (ישעיה מט) יתרו סו צ"ר.

רזא דעבד ורזא דבן

הסולם

מאמר

אתפאר. ויאמר לי עבדי אתה, הרי מדרגת עבד. שה"ס קו שמאל ובחינת מלכות. ישראל, הרי מדרגת בן, שה"ס קו ימין ובחינת ז"א. וכאשר הם בכלל אחד, אז כתוב, אשר בך אתפאר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן. (ע"כ רעיא מהימנא).

סליק פרשת בהר

כל העולמות. וקול מתעורר ומכריז, יפה הוא ליחיד, שהוא אותו אדם, להיות אצל יחיד, שהוא הקב"ה, ולעסק יחיד ביחיד.

פה ורזא דתריין דרגין וכו': וסוד ב' מדרגות אלו, בן ועבד, מצאתי בכתוב אחד. שכתוב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך (דפווי דף קי"ב ע"א)

